Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 186 | Łódź, Środa, 10 sierpnia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ח׳ מנחם אב תרצ״ב | № 186

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

טויט-שטראף פאר טעראר-אקטען

דעקרעט פון דייטשען מלוכה-פרעזידענט הינדענבורג

בערלין, 9 (ספ. טעל.)

פרעזידענט הינדענבורג האט היינט פער־עפענטליכט 3 דעקרעטען. דער ערשטער דעקרעט איז נוגע דעם פאליטישען וואפענשטילשטאנד ביז׳ן 30 סעפטעמבער. דער צווייטער דעקרעט זעהט פאר איינצופיהרען ספעציעלע געריכטען פאר טע־ראר-אקטען. און לויט׳ן דריטען דעקרעט וועט מען פאר טעראר-אקטען בעשטראפט ווע׳ען מיט טויט־שטראף.

בערלין, 9 (ספ. טעל.)

די סאציאליסטישע צייטונגען שרייבען, אז ס׳קומען ווייטער פאר קאנפערענצען צווישען היט־לער׳ן און גענ. שלייכער. אין די בעראטונגען נעה־מען אנטייל דער אינערן-מיניסטער פאן גאיל און דער פרייסישער קאמיסאר ד״ר בראכט.

קעניגסבערג, 9 (ספ. טעל.)

די אפטע אנפאלען פון די היטלעריסטען אויף די יודישע געוועלבער אין מזרח-פרייסען האט ארויסגערופען א בעאונרוהיגונג אין דער יודישער בעפעלקערונג. דאס רופט זיך שלעכט אפ אויפ׳ן האנדעל, ווייל די יודישע סוחרים קויפען גישט קיין סחורות.

בערלין, 9 (ספ. טעל.)

דער פאליטישער טעראר אין דייטשלאנד לאזט זיך גארנישט בעהערשען.

אין פערלויף פון נעכטיגען טאג האט די פאליציי אדורכגעפיהרט אין בערדיש-גלאדבאך א רעוויזיע און קאנפיסקירט 1000 רעוואלווערען פון נייעסטען טיפ. דאס געוועהר האט געהערט צו די היטלער-לייט.

וועלן די היטלעראווצעס אריין אין דער רעגירונג?

די קאנדידאטען: הירל שטראספער פריק

אין וואהר, הינטער קעלן, האט מען אויך געפונען עטליכע הונדערט רעוואלווערען, א גרויסע צאהל אמוניציע און האנד-גראנאטען, דאס געוועהר איז אריינגעשמוגעלט געווארען פון בעלגיען.

אין דייטש-שלעזיען זענען נעכטען ווידער פארגעקומען א רייה טעראר-אקטען. ארום האלבע נאכט האט אין דיטמערסקאך אויפגעריסען געווא־רען א באמבע הינטער דער טיר פון דער היטלע־רישער בוכהאנדלונג, די בוכהאנדלונג איז פערניכ־טעט געווארען.

אין בראונסבערג איז שווער פערוואונדעט געווארען מיט מעסערס און רעוואלווערען דער היטלעריסט נאלשע.

אין דרעזנפורט איז דעמאלירט געווארען דאס יודישע געשעפט פון ווייגבערג.

אין רייכענבאך האט מען געווארפען א באמ־בע אויפ׳ן רעדאקטאר פון סאציאליסטישען „פראָ־לעטאריער״ פעשע, דער גראנאט האט אבער אויפ־געריסען אין דער האנד פון דעם ווארפער יענקע און ער איז דערהרג׳עט געווארען.

בערלין, 9 (ספ. טעל.)

פון קאמף וואס ווערט געפיהרט אין ענין פון דער רעקאנסטרוקציע פון דייטשען קאבינעט, איז צו זעהען, אז די נאציאנאל-סאציאליסטען זענען צוטיילט אויף צוויי גרופען, איינע מיט היטלער׳ן בראש איז גרייט אנטיילצונעהמען אין דער נייער פאפען-רעגירונג מיט צוויי אדער דריי מיניסטארן-פארטפעלען, די צווייטע גרופע, וואס געפינט זיך אונטער דער אנפיהרונג פון שטראסער׳ן פערלאנגט, אז היטלער זאל תיכף בעשטימט ווערען אלס קאנצלער און ער זאל בילדען א קאבינעט, וועל־כער זאל האבען א מעהרהייט פון נאציאנאל-סאציאליסטען. די דאזיגע גרופע דראהט מיט א ריקזיכטסלאזען קאמף געגען פאפענען, אויב זיי זאלען נישט בעקומען דעם פארזיץ אין קאבינעט.

נעכטען אין אווענד האט זיך פערשפרייט א קלאנג וועגען אנ׳אולטימאטום פון די נאציאנאל-סאציאליסטען און וועגען א דראהונג אדורכצופיה־רען א מלוכה-אטענטאט. מ׳האט אפילו גערעדט וועגען דער מאביליזאציע פון די בערלינער שטורם-אפטיילונגען.

ס׳זעהט אויס, אז די רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט וועט נישט צוגעהען אזוי גלאטיג.

פאן פאפען קוקט קרום אויף די היטלעריס־טען, דאגעגען גענ. שלייכער זעהט זיי אויף דער האנד.

סאוויעטישע געזאנדשאפט איז ווארשא

בעקלאגט זיך אויף דער שלעזישער פאליציי

ווארשא, 9 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט)

די סאוויעטישע געזאנדשאפט אין ווארשא האט היינט אפגעגעבען אנ׳אנקלאגע אין אויסערן־מי־ניסטעריום צוליב דער ברוטאלער בעהאנדלונג פון דער שלעזישער פאליציי אקעגען די פארשטעהער פון דער סאוויעטישער האנדעלס־מיסיע אין פויד־לען, וועלכע זענען געקומען סיין שלעזיען, כדי צו מאכען בעשטעלונגען אין דער דארטיגער מע־טאל־אינדוסטריע.

נייער שוועדישער פרעמיער-מיניסטער האמרין

דער דעפיציט פון ביודזשעט אין יולי

בעטרעפט 16.9 מיליאן זלאטים

ווארשא, 9 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט)

ווי מיר דערוויסען זיך בעטרעפט דער דעפי־ציט פון מלוכה־ביודזשעט אין חודש יולי 16,9 מיליאן זלאטעס.

Dr. med.

A. Uryson

אינערליכע קראנקהייטען

11-טער ליסטאפאד 20, טעל. 215-85

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 6–8 אווענד. 809

בעקאנטמאכונג.

אזוי ווי איך בעזיץ

טריקאטאזש-לאגער

אין סאסנאוויעץ, וויל איך איבערנעמען א פער־טרעטונג פון זעמטליכע טריקאטאזש-אוים־ביטונגען און שטיקעריי-זאכען, גלייכצייטיג קען איך אויך איבערנעהמען פראטעסטען איינ־צוקאסירען אונטער גאראנטיע אויפ׳ן ראיאן זאג־לעמביע און גאנץ אויבערשלעזיען, ווייל איך ארבייט שוין אויף דעם פלאץ גאנצע 10 יאהר. אפערטען אפצוגעבען אין אדמ. אונטער „100״ 4713

פאר גאלד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

צו דער עפענטליכקייט!

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין „לאדזער טאגעבלאט״ נומ׳ 178 וועגען א פאל, וואס מען האט אין פעראיין „משמרת החולים״ כלומרשט בכיון אבגעזאגט הילף פאר א פערוואונדעטען יוד, ערקלערען מיר פאלגענדעס: עס האט נאך קיינמאל נישט פאסירט, אז מען זאל אין אונזער פעראיין עמיצען אבזאגען צו געבען הילף, דאגעגען געניסען יעדען טאג פיל יודען פון מעדיצינישער הילף אין אונזער פעראיין; דערביי ווערען א סך יודען ג״ ראטעוועט פון א זיכערען טויט ח״ו; אין דעם פאל מיט׳ן יוד שאראדוקי האט דאס גראד פאסירט אין א צייט, ווען עס איז שוין נישט געווען קיין דאקטאר— קיין פערוואלטונגס-מיטגליד האט דאמאלס נישט דיזשורירט אין פעראיין, איז דאמאלס גראד געווען איינער, וואס איז קוים א קאנדידאט פון דער פער־וואלטונג, וועלכער אריענטירט זיך נישט אין די אויפגאבען בנוגע מעדיצי־נישע הילף. זיין האנדלונג האט ביי דער פערוואלטונג די גרעסטע עמפערוני ארויסגערופען און בכדי עס זאל זיך אזא פאל נישט ווידערהאלען, איז דער בעטרעפענדער אבגעשטעלט געווארען אין יעדע אקטיווע מיטארבייט אין פאריין מיט דרך ארץ

די פערוואלטונג פון „משמרת החולים״ 4749

צו אלע מאגאזין-שניידער פון דאמען-קינדער-מענטעל אין לאדז!

דערמיט מעלדען מיר אייך, אז ס׳איז געשאפען געווארען א סעקציע פון דאמען-קינדער-מענטעל-מאגאזין-שניידער ביים פעראיין פון פאמאר־סקא 53, וועלכע סעקציע האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלג. אופן:

פארזיצער: ושומאלקאווסקי לוי; סעקרעטאר: הערשליקאוויטש שלמה קאמיסיע: סראקא לייביש, גאלדבערג אביגדור, אורבאך נתן.

וועגען אלע פראגען דארפט איהר זיך ווענדען צו דער קאמיסיע.

די קאמיסיע ביים פראפ. מאגאזין-שניי־דער־מייסטער-פעראיין, פאמארסקא 53. 4751

אויספלוג נאך טאמאשאוו און אומגעגענד

די יודישע געזעלשאפט פאר לאנד-קענטשאפט אין פוילען, אפט. אין לאדז, ארגאניזירט א 2-טאגיגען אויספלוג דעם 14. און 15 אויגוסט ד.י. נאך טאמאשאוו מאז., ספאלע (זומער-רעזידענץ פון מלוכה-פרעזידענט), טעאפילאוו, אינאוולאדז, יוזעפאוו, בלענקיטני-זשרודעל און גראט אין נא־יאזשיק. דער אפצאהל איז 8 זל. פאר מיטגלידער און 9 זל. פאר געסט און נעהמט ארום רייזע-הוצאות, נאכטלעגער און בעזוכען.

דעם 12-טען ד. ח. איז דער לעצטער טערמין פון אננעהמען איינ־שרייבונגען אויף דער 2-טער העלפט אויגוסט ד. י. צו פאהרען אין דער טוריסטישער אברוה-קאלאניע אין

קארוויע, אויפ׳ן באלטיק.

דער אפצאהל פאר 2 וואכען איז 77 זל.

אינפארמאציעס און איינשרייבונגען נעהמט אן דער סעקרעטאריאט פון דער יודישער געז. פאר לאנד-קענטשאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 35 (טעלעפאן 151-53) יעדען טאג, א חוץ שבת און זונטאג פון 8–10 אווענד.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס, בילצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען־שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, II שטאק

רעוויזיאניסטן-בעזונדערע ארגאניזאציע

אזא בעשלוס האט אנגענומען דער ציוניסטישער אקציאנס-קאמיטעט

לאנדאן, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

די בעראטונגען פון אקציאנס-קאמיטעט האבען געדויערט א גאנצע נאכט, ערשט איבערמארגען איז די סעסיע געשלאסען געווארען, די גרעסטע דעבאטע איז געפיהרט געווארען וועגען דעם רעוויזיאניסטישען פארשלאג צו אנערקענען די רעוויזיאניסטען אלס בעזונדערע ארגאניזאציע. מיט 22 שטימען געגען 21 איז דער פארשלאג פון די רעוויזיאניסטען אנגענומען געווארען.

דאן זענען אויך בעטראכט געווארען כי דזשעט-פראגע און די פאלעסטינא-אקציע.

הלואה פאר כינא

זאל גענומען ווערען אין פראנקרייך

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

לויט קלאנגען וואס קורסירען דא האט זיך די כינעזישע רעגירונג געווענדעט צו פראנקרייך וועגען א הלוואה פון 200 מיליאן פראנק אין גאלד.

אין די נאהענטסטע טעג דארף אנקומען פר בעזישע פארשטעהער צו אונטערהאנדלען וועגען דער הלוואה.

זעלבסטמארד-פרוב פון פינאנס-רעפערענט פון דער ווינער יודישער קהלה

וויען. (יט"א) דער לאנגיעהריגער פינאנץ-רעפערענט פון דער ווינער יודישער קהלה ד"ר הערמאן אפענהיים, איינער פון די פיהרער פון דער „אוניאן פון די עסטרייכישע יודען", האט אין העזעל ... א זעלבסט-צוזאמענברוך בעפרובט בעגעהען זעלבסטמארד דורך איינשניידען די פולס-אדערן. ד"ר אפענהיים איז אריבערגעפיהרט געווארען אין סאנאטאריום.

ווי עס הייסט, איז ד"ר אפענהיים'ס נערוועז-ערשיטערונג געווען א רעזולטאט פון זיין פעסימיסטישען קוק אויף דער פאליטישער אוןווירטשאפטליכער ענטוויקלונג אין מיטל-אייראפא נאכ'ן אויסגאנג פון די רייכסטאג-וואהלען אין דייטשלאנד. לעצטענס האט ד"ר אפענהיים זעהר שטארק פסיכיש געליטען מחמת דעם פארשריט פון נאציאנאל-סאציאליזם, און וועלכען ער האט געזעהן דעם אנהויב פון א קרייץ-צוג געגען דער יודישער גלייכבערעכטיגונג.

רעגירונגס-ראט ד"ר הערמאן אפענהיים איז דירעקטאר פון דער ווינער עסקאנט - געזעלשאפט, איינע פון די גרעסטע עסטרייכישע בענק. מחמת זיי-נע גרויסע פאך-קענטענישען און בעזונדערע טיכ-טיגקייט אויפ'ן אינדוסטריעלען געביט געניסט ד"ר אפענהיים הויכע אנערקענונג ווייט מחוץ די גרע-ניצען פון עסטרייך, ד"ר אפענהיים שטאמט פון אן אור-אלטער יודישער פאמיליע אין דייטשלאנד וואס איהרע מיטגלידער האבען נאך מיט העכער 200 יאהר צוריק געגאנטען פון די קעניגליכע טאלער-ראנץ-פריווילעגיעס.

דעמאנסטראציע געגען סטאלינ'ען

האט אדורכגעפיהרט אנ'אינוואליד אין מאסקווע

ריגא 9 (ספ. טעל.)

די פוילישע טעלעגראפען-אגענטור טיילט מיט וועגען אנ'אנטיסאוויעטישער דעמאנסטראציע אין מאסקווע.

אויף א טראמוואי, וועלכע פאהרט פערביי די טורמע פון ג.פ. או. איז איינגעשטיגען אנ'אינוואליד אויף קוליעס, מיט א מעדאל פון דער רויטער ארמיי און האט אויסגעשריען, ווענדענדיג זיך צו די ארבייטער: „איך בין געגען דער פארטיי, סטא-לינען און דער רעגירונג, וועלכע הייסען אונז לעבען ערגער ווי הונד".

א סאוויעטישער מיליציאנט האט געוואלט פער-האלטען דעם אינוואליד, דער פערזאמעלטער עולם האט אבער דעם צו נישט דערלאזען.

פערפלייצונג אין ביעלסקער פאוויאט

די ווייסעל האט פערגאסען פעלדער און דערפער

ביעלסק, 9 (ספ. טעל.)

צוליב די לעצטע גרויסע רעגענס האט די ווייסעל אויסגעגאסען אין ביעלסקער פאוויאט. דאס וואסער האט אפגעשווענקט די גאנצע תבואה וואס איז נאך נישט געווען אראפגערוימט פון די פעלדער. אין זאושעף האט דאס וואסער פערגא-סען 25 ווירטשאפטען, אפשניידענדיג זיי פון דער וועלט.

די מאכט האט ארגאניזירט הילף פאר די פערפלייצטע, שיקענדיג זיי לעבענסמיטעל מיט שיפלעך.

די שרעקליכע פערפלייצונג אין מאנדזשוריען

די פארטיזאנער האבען זיך אונטערגעגעבען דעם יאפאנישען מיליטער

לאנדאן, 9 (ספ. טעל.)

די יאפאנישע מיליטער-מאכט אין מאנדזשו-ריען מעלדעט, אז 14 טויזענד פארטיזאנער האבען אפגעגעבען דאס געוועהר דעם יאפאנישען מיליטער. די סיבה דערפון איז, וואס די אויפשטענדיגע האט אויסגעפעהלט לעבענסמיטעל און קודם כל האבען זיי שטארק געליטען פון דער פערפלייצונג.

די באהן - קאמוניקאציע מיט סיביר איז איבערגעריסען, מ'רעכענט, אז דאס וואסער וועט ערשט פאלען אין 10 טעג ארום.

אין אילאן אויף מזרח פון מוקדען זענען דורך דער פערפלייצונג פערניכטעט געווארען אלע הייזער, דער יאפאנישער גארניזאן האט געמוזט זיך ראטעווען דורך אנטליפען, איבערלאזענדיג דעם טאבאר און די ארטילעריע.

שרעקליכער שטורעם-ווינד אין פינלאנד

האט געמאכט געוואלדיגע חורבנות

העלסינגפארס, 9 (ספ. טעל.)

איבער מיטעל-פינלאנד איז אדורך א שרעקלי-כער שטורם-ווינד, וועלכער האט פערניכטעט בעד-דייטענדע שטחים פון וואלד, ... געקערט פיל הייזער און אפגעריסען די דעכער.

געוואלדיגע חורבנות האט דער שטורם-ווינד געמאכט אין דער טעלעפאנישער און טעלעגרא-פישער נעץ און באהן, ארויסווארפענדיג פון די שינען וואגאנעס און לאקאמאטיווען.

קעניג פון אננאם באא דאי האט בין איצט שטודירט אין פאריז, איצט פאהרט ער איבערנעהמען די מאכט.

היצע און טרוקעניש אין מאסקווא

מאסקווא, 9 (ספ. טעל.)

די הערשענדע היצען דערגרעהען צו 40 גראד צוליב דער טרוקעניש ברעכען אויס שרפות.

לעהרער פון א"י פאר די יודישע שולען אין בולגאריען

סאפיא. (י.ט.א.) צוליב דעם מאנגעל פון העבראישע לעהרער אין בולגאריען האט די אפטיילונג פאר'ן שול-וועזען ביי דער יודישער צענטראל-קאנסיסטאריע אין בולגאריען בעשלאסען צו אנגאושירען לעהרער-קרעפטען פון ארץ-ישראל פאר דער דורכפיהרונג פון העבראישען לעהר-פראגראם אין די יודישע שולען אין בולגאריען.

א פרישע אנטיסעמיטישע בבא-מעשה

די „יודישע" קלארא צעטקין

בערלין (יט"א) אין דער קאמפאניע צוגען דערלאזען די קאמוניסטען-פיהרערין קלארא צעטקין צו פיהרן די ערשטע רייכסטאג-זיצונג איז די נאצ-יאנאל-סאציאליסטישע פרעסע געפאלען אויף א נייער חמצאה, שרייבענדיג, אז קלארא צעטקין איז א טאכטער „פון יודישע עלטערן און אז, ווי עס שרייבט דער „פעלקישער בעאבאכטער" עס איז אנ-איראניע פון גורל, דאס א יודין פון מאסקווע זאל עפענען דעם דייטשען רייכסטאג". די דעמאקראטישע פרעסע לייקענט דעם נייעם אנפאל פון די היטלע-ריסטען און בעווייזט אויפ'ן יסוד פון דאקומענטען, אז קלארא צעטקין איז אנ'אריער'ין.

מאשין-לעבער

ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

היינט און פאלג. טעג!

מאיעסטעטיש שעהנע און דעמאנישע

GINA MANES

אין דעם צויבער-פילם פראנ-צויזישע פראדוקציע א. נ.

די

אוואנטוריסטין

רעזשי פון בעריהמטען Mark de Gastyne אין אנד. ראלן Gabriel Gabrio, Simona Geneveis

כראנישע ליבעס טראגעדיע צווישען א פאטער און א זוהן צו א פערדארבענער און פערפיהרערישער פרוי. דער צויבער און די שרעקנס פון די מארסיליער געסלעך

הנחה-בילעטן גילטיג אהן בעגרענצונגען. דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט און געקיהלט. — אנהויב 5.30 נאכמ. שבת, און זונטאג 2.30 בייטאג.

ארום דער היטלעריסטישער טעראר-אקציע אין מזרח-פרייסען און איבערשלעזיען

פרעסע-קאנפערענץ פון דייטשען צענטראל-פעראיין

בערלין, (י.ט.א.) דער צענטראל-פעראיין פון דייטשע יודען האט צונויפגערופען א פרעסע-קאנפערענץ, אויף וועלכער ד"ר אלפרעד ווינער און ד"ר אלפרעד הירשבערג האבען אינפארמירט וועגען אומפאנג פון דער היטלעריסטישער אנטי-יודישער טעראר-אקציע, וואס ווערט די לעצטע טעג געפיהרט אין מזרח-פרייסען און אויבערשלע-זיען. נאכ'ן איבערגעבען די איינצעלהייטען פון די ביז-איצטיגע געשעהענישען און פון דער אפוועהר-אקציע, וואס ווערט געפיהרט דורך די ארגאנען פון צענטראל-פעראיין ביי דער מאכט, האבען די פארשטעהער פון צענטראל-פעראיין ארומגערעדט די פערספעקטיווען אויף דער צוקונפט.

פאליטיש גום אינפארמירטע פערזענליכקייטען האלטען, דאס היות ביז ווינטער איז נישט פאר-אויסגעזעהען קיין וועזענטליכע בעסערונג פון די ווירטשאפטליכע פערהעלטענישען, דארף מען נאך אין משך פון די נאהענטסטע וואכען רעכענען מיט דער מעגליכקייט פון שווערע אדער זאגאר בלוטיגע געשעהענישען, אין וועלכע עס וועט אויך אהן צווייפעל ליידען די יודישע בעפעלקערונג. מען דארף אבער אננעהמען, אז צוליב דער האל-טונג פון דער רייכסרעגירונג, דער פרייסישער רעגירונג און אלע איבריגע פראווינץ-רעגירונגען, וועלען די יודען-פיינדליכע ארויסטרעטונגען נישט אננעהמען קיין דראהענדען כאראקטער.

לויט דער מיינונג פון זאכקענער דארף מען משער זיין, אז אין די לעצטע אנטי-יודישע טעראר-אקטען שטעקט די האנד פון א נאציאנאל-סאציא-ליסטישער געהיים-ארגאניזאציע. ווי עס שיינט, האלט זיך די אפיציעלע לייטונג פון דער נאצ.-פארטיי ווייט פון די דאזיגע ארויסטרעטונגען. עס איז שווער צו זאגען, צי די אנטיסעמיטישע ארויס-טרעטונגען וועלען זיך אין דער נאהענטסטער צייט איבערחזר'ן. לויט געוויסע סימנים קען מען אננע-מען, אז עס וועט איינטרעטען א געוויסער שטיל-שטאנד. דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פיהרער קאפיטאן גערינג האט די טעג אבגעהאלטען קאנ-פערענצען אין איינציגע מיניסטעריום'ס און ווי עס הייסט, זאל ער אין נאמען פון דער נאצ. פארטיי האבען צוגעזאגט, אז די פארטיי-לייטונג וועט אנ-נעמען מיטלען, דאס אין דער נאהענטסטער צייט זאל די רוהע און ארדנונג מצד די היטלעריסטען נישט געשטערט ווערען.

דער פערשטארבענער עקסקעניג פון פארטוגאל

ווערט געבראכט צו קבורה אין זיין היימאטלאנד

ליקווידירט די מלחמה צווישען באליוויען און פאראגוואי

לאנדאן, 9 (ספ. טעל.)

די באליווישע און פאראגוואישע רעגירונגען האבען אנגענומען דעם פארשלאג פון די נייטראלע מלוכות וועגען אפשטעלען די מלחמה-טעטיגקייט.

שיסעריי און געשלעג צווישען די האנדעלס-אנגעשטעלטע אין ווארשא

ווארשא, 9 (טעלעפאניש)

אויף פזשעכאדניא גאס איז היינט פארגעקומען א גרויס געשלעג צווישען בונדישע און קאמוניסטישע האנדעלס-אנגעשטעלטע, ס'איז געפאלען א שאס און ס'איז פערוואונדעט געווארען דער צופעליגער אדורכגעהער אהרן קראנמאן.

היטלעריסטען בעפאלען דריי יודישע סוחרים אין דאנציג און זיי צושלאגען ביז בלוט

דאנציג, 9 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

פאר דער סינאגאגע זענען היטלעריסטען בעפאלען דריי יודישע סוחרים און זיי בלוטיג צושלאגען. די נעמען פון די דריי סוחרים זענען לאנדוי, ווייסענבערג און פרייער, די אנפאלער זענען ענטלאפען.

געשטארבען אינזש. בערקענהיים

ווארשא, 9 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

פון גרעפענבערג (טשעכיען) איז אנגעקומען א ידיעה, אז דארט איז געשטארבען אינזש. אלעקסאנדער בערקענהיים, דירעקטאר פון קאאפעראטיוען-פערבאנד אין פוילען.

שארפער צוזאמענשטויס אין ירושלים צווישען אראבער און פאליציי

ירושלים, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף אלט-שטאט איז פארגעקומען א שארפער צוזאמענשטויס צווישען א המון אראבער און דער פאליציי.

דער יודישער פאליציי-אפיציר גאלדמאן האט געוואלט ארעסטירען אנ'אראבער פון חברון, וועלכער האט געשאסען צו צוויי אנדערע אראבער. דער אראבישער המון האט דערצו נישט דערלאזט, טענה'דיג, אז צו די אראבער האט געשאסען דער יודישער פאליציאנט. ערשט א גרעסערע פאליציי-אפטיילונג האט ליקווידירט די אוואנטורע.

נייער פראיעקט פאר שטאטישער זעלבסטפערוואלטונג איז א"י
נישט-פאלעסטינער בירגער וועלען אויך קענען וועהלען

ירושלים, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

די ארץ-ישראל-רעגירונג גרייט צו א נייעם געזעץ-פראיעקט וועגען דער שטעטישער זעלבסט-פערוואלטונג. לויט דעם נייעם פראיעקט וועלען די שטאטישע איינוואוינער, הגם זיי זענען נישט קיין פאלעסטינער בירגער, האבען וואהל-רעכט צו די זעלבסטפערוואלטונגען.

אויב דער דאזיגער פראיעקט וועט אריין אין קראפט, וועט די ירושלים'ער שטאט-ראט האבען א יודישע מעהרהייט און פיל אנדערע ערטער וועלען האבען גרויסע יודישע פערטרעטונגען.

דאס פארטרייבען פון די וועטעראנען אין וואשינגטאן

מ'טרייבט די וועטעראנען פון די הייזער — גאז-אנגריף פון דער פאליציי

טאמאשאווער כראניק

אינטערווענץ פון סוחרים-פעריין וועגען דער שטייער-„עגלה"

אין שייכות מיט'ן לעצטענס אפטען בעווייזען זיך אויף די טאמאשאווער גאסן פון גראבסקי'ס „עגלה", וועלכע האט „נערוימט" ביי א גרויסען טייל היגע סוחרים, קליין-פאבריקאנטען און געוועלב-אייגענטימער מעבעל און סחורות פאר פארלעגענע שטייער-חובות — האט די פערוואלטונג פון יודישען סוחרים-פערבאנד (קאליסקא 37) אפגעהאלטען א זיצונג, אויף וועלכער ס'איז אויסגעוועהלט געווארען א דעלעגאציע צו אינטערווענירען ביים לייטער פון שטייער אמט-עקספאזיטור, אז ס'זאל אפגעשטעלט ווערען די „עגלה".

די דעלעגאציע איז מאנטאג אויפגענומען געווארען דורכ'ן נייעם לייטער ה' קיצמאן און נאך א לענגערער אינטערווענץ אויסגעפועלט, אז די „עגלה" ווערט לעת עתה אפגעשטעלט און אז די אלע שטייער-צאהלער, ביי וועלכע עס איז שוין ביז יעצט געמאכט געווארען זאיצנטשעס פאר שטייער-חובות, וועט צוגעשיקט ווערען ליציטאציע-צעטלען מיט א טערמין פון 7 טאג. דאגעגען פאר די, וואס זענען שולדיג פאר לויפענדע שטייערען וועט די פינאנץ-אמט-עקספאזיטור צושיקען מאהן-צעטלען געבענדיג א טערמין איינצוצאהלען דעם שטייער אין משך פון 14 טאג. נאך דעם טערמין וועט געמאכט ווערען א זאיצנטשע מיט א טערמין אויף נייע 14 טאג.

געענדיגט דער שטרייק ביי פירמע „ה. לאנדסבערג"

מיט'ן אנטייל פון ארבייטס-אינספעקטאר, איז מאנטאג אין אווענד פארגעקומען די דריטע און לעצטע קאנפערענץ צווישען די פארשטעהער פון די שטרייקענדע ארבייטער פון „ה. לאנדסבערג'ס" פאבריק און דער דירעקציע, וועגען ליקווידירען דעם שטרייק.

די קאנפערענץ וועלכע האט געדויערט 4 שעה האט געבראכט א פאזיטיווען רעזולטאט, עס איז אונטערגעשריבען געווארען דורך ביידע צדדים אנ'אבמאך לויט וועלכען עס ווערט די וועבער-ארבייטער רעדוצירט דער לוין פון 10 ביז 15 פראצענט.

היינט מיטוואך זענען שוין די ארבייטער צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

זעלבסטמארד צוליב נויט

מאנטאג 12 א זייגער ביינאכט איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורכ'ן אויסטרינקען סם די 45-יעהריגע פרוי פייגע גראסמאן (גוסטאוונא 53). אויפ'ן אלארם פון די קינדער זענען זיך צוזאמענגעלאפען די שכנים און דער ארויסגערופענער דאקטאר האט דער זעלבסטמערדערין ערטיילט די ערשטע הילף.

אין א שווערען צושטאנד איז פרוי ג. אריבערגעפיהרט געווארען אין שטעטישען שפיטאל.

די סיבה פון זעלבסטמארד איז די שרעקליכע נויט, וואס עס הערשט ביי דער פאמיליע גראסמאן, וועלכע בעשטעהט א חוץ פון די עלטערען, אויך 8 קינדער אין דער עלטער פון 2 ביז 20 יאהר און דאס גאנצע פערדינסט גראסמאנ'ס בעטרעפט סך-הכל 10 זל. א וואך.

דער זעלבסטמארד פון פרוי גראסמאן האט געמאכט א שווערען רושם צווישען די איינוואוינער פון איבער דער בריק.

פער'סמ'טע פיש

די היגע סאניטאר-קאמיטע מיט'ן שטעט שען דאקטאר בואש האבען פעסטגעשטעלט אז די פיש וואס זענען מאסענווייז לעצטענס געכאפט געווארען אין טייך „טשארנא", וואס פליסט אדורך אין טשארזשיץ (נעבען בארנשטיינ'ס פאבריק) זענען פערגיפטעטע.

משמעות איז די פערגיפטונג געקומען פון סם-קוואסען, וואס זענען ארויסגעלאזט געווארען אין אויבענדערמאנטען טייך דורך דער ניעוויאדאווער פאבריק „ניטראט".

דער מאגיסטראט האט נעכטען פלאקאטירט אין שטאט א פעראָרדנונג צו דער בעפעלקערונג נישט צו קויפען די פיש וואס שטאמען פון טייך „טשארנא", וועלכע זענען געפעהרליך פאר'ן געזונד.

ווייטערדיגע איינצעל־הייטען וועגען די אנטי־יודישע געשעהענישען אין טוניס

פאריז, (יט"א) וועגען די אנטי-יודישע געשעהענישען אין ספאקס (טוניס) ווערען דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור צוגעשיקט פאלגענדע איינצעלהייטען:

אין משך פון צוויי טעג האט ספאקס פארגעשטעלט מיט זיך דאס בילד פון א קליינער רוסישער אדער אוקראינישער שטאט, אין וועלכער עס הולייען פאגראם-באנדעס די אומיטעלבארע סיבה פון די יודען-פיינדליכע ארויסטרעטונגען איז געווען א פריוואט-קאנפליקט צווישען עטליכע סוחרים און אנ'ארבייטער, וועלכען זיי האבען פריהער געהאט בעשעפטיגט. צו די יודישע ברידער דידי, אנגעזעהענע סוחרים, וואס וואוינען זייט יאהרען אין אראבישען שטאט-קווארטאל און געניסען פון אלגעמיינע אכטונג ב יידער גאנצער בעפעלקערונג, איז געקומען דער בעטרעפענדער ארבייטער, כדי צו פאדערען א טייל פון די שכירות, וואס זאל איהם האבען פלומרשט ארויסגעקומען. עס איז געקומען צו א העפטיגען ווערטער-אויסטויש, אין משך פון וועלכען דער אראבער האט זיך געווארפען אויף א גלאזשטיר און איז דערביי דורך שטיקלעך פון דער אויסגעהאקטער שויב פערוואונדעט געווארען. דער אראבער אבער איז ארויסגעלאפען אויף דער גאס און געמאכט א געוואלד, אז די יודישע סוחרים האבען איהם געוואלט איבערשניידען דעם האלז. אין נעכסטען אויגענבליק האבען זיך אויפ'ן ארט געפונען טויזענדער פארט-ארבייטער, בעדואינער און פאספאט-ארבייטער, וועלכע האבען וואהרשיינליך געווארט אויף דעם דאזיגען סיגנאל און געפרובט זיך אריינרייסען צו די דידי'ס, כדי זיי צו לינטשען. די לעצטע האבען פערבאריקאדירט זייער געשעפט צו צווויסען געגעבען די פאליציי. דערווייל האט זיך אבער פערזאמעלט אזא גרויסער המון, דאס די יודען האבען געקענט געראטעוועט ווערען בלויז דורך דעם, וואס די פאליציי האט זיי גענומען אין שוץ, איינזעצענדיג זיי אין ארעסט. בעת מען האט געפיהרט די ארעסטירטע דורכ'ן אראבישען קווארטאל, האט דער המון געמאכט אויף זייער אדרעס דראהונגס-רופען און זיי בעווארפען מיט פוילע פרוכטען.

אויפגעהעצט דורך עטליכע רעדעל-פיהרער, האט דער המון גענומען שטראמען אין די גאסען, אויף וועלכע עס געפינען זיך די געשעפטען פון יודישע יובעלירען. דערביי איז געקומען צו שווערע מיסהאנדלונגען פון יודען, רויבערייען און אינטערצינדונגען. צאהלרייכע יודען זענען פערוואונדעט געווארען. ערנסטע וואונדען האבען בעקומען די סוחרים דבאיש אוזיקא, הוגא בערדאה, יוסף סעבאג, פנחס אנקרוא, יעקב אנקרוא, מקלוף כבן, יצחק כהן. זאגאר דאס אנקומען פון אראבישען גובערנאטאר בראש מיט א פאליציי-אפטיילונג האט אויפ'ן המון געמאכט א קנאפען איינדרוק. דער גובערנאטאר האט בלויז געקענט אונטער'ן מיליטערישען שוץ אוועקפיהרען אין רעגירונגס-הויז די פערלעצטע און בעדראהטע יובעלירען, איבערלאזענדיג די גאס אויפ'ן חסד פון די פאגראמטשיקעס.

נאכ'ן דעמאלירען און צוראבירען פיל יודישע געשעפטען האט דער המון זיך געלאזען אין איראפעאישען קווארטאל, אנפאלענדיג אויפ'ן וועג אלע בעגעגענטע יודען און מיסהאנדלענדיג זיי. דא זענען פערוואונדעט געווארען די יודען רענע אבו, משה ביניק, עמוס כהן, יצחק נאים, משה דזשערבי, בוהריס און א ריי אנדערע, וואס זייערע נעמען זענען ביז איצט נישט פעסטגעשטעלט געווארען. אין איין פאל איז זאגאר אנגעגריפען דער דאקטאר, וואס האט ערטיילט הילף א פערוואונדעטען ארבייטער.

אין יודישען קווארטאל איז ענטשטאנען אן אומגעהויערער פאניק. אין שטורם-לויף זענען אנגעקומען די פאגראמשטשיקעס אין יודישען קווארטאל און געפרובט איינדרינגען אין דער פערבאריקאדירטער גרויסער סינאגאגע און מיסהאנדלען די קינדער פון דער שכנות'דיגער העברעאישער שול. די קינדער האט מען זאגאר העכטצייטיג געקענט איזאלירען. ביי דער פערטיידיגונג פון דער סינאגאגע איז פערוואונדעט געווארען הרב שמעון כהן, מען האט געפרובט ארגאניזירען א זעלבסטשוץ, דאס קליינע הייפעל פון די פערטיידיגער איז אבער געווען אהנמעכטיג געגען דעם צובריזטען המון. ערשט 4 א זייגער נ. מ. די אומרוהען האבען זיך אנגעהויבען אין די פריה-מארגען שעה'ן — זענען געבראכט געווארען שטארקערע מיליטערישע קרעפטען, וועלכע האבען פערטריבען די פאגראמשטשיקעס פון דעם יודישען קווארטאל. אין משך פון דער גאנצער נאכט האט פאליציי צוזאמען מיט ספאהי-אפטיילונגען פאטראלירט די גאסען, בעת די יודען האבען זיך פערבאריקאדירט אין זייערע היימען.

צומארגענס האט ספאקס אויסגעזעהען ווי אן אויסגעשטארבענע שטאט. אלע געשעפטען זענען געווען געשלאסען און בעוואכט דורך סענעגאלישע פאטראלען. נישט קוקענדיג אויף אלע מאסנאהמען פון דער מאכט, זענען אבער אין פיל פאלען פארגעזעצט געווארען די דעמאלירונגס-פרובען. די יודישע פאמיליעס, וואס וואוינען אין אראבישען קווארטאל, האבען זוך אויסבעהאלטען ביי פריינד אדער קרובים אין איראפעאישען שטאט-טייל. דאס איבערגעהען פון איין שטאט-טייל אין צווייטען איז פארגעקומען אונטער מיליטערישען שוץ. ארום 8 פריה האבען פערשטרייקט די דאק-ארבייטער. די ארבייט איז אבער באלד ווידער אויפגענומען געווארען, און די ארדנונג איז צוריקגעשטעלט געווארען דורך די סענעגאלעזען אונטער דעם קאמאנדא פון א מיליטער-קאפיטאן.

פאליציי האט ארעסטירט עטליכע הונדערט פאגראם-העלדען און איינציגע יודען. צוליב דער ענערגישער האנדלונג פון דער מאכט האבען די פאגראמטשיקעס אנגענומען אנ'אנדער טאקטיק. קיין מאסען-זאמלונגען זענען שוין נישט פארגעקומען. דאגעגען זענען קליינע גרופען אראבער בעפאלען איינצעלנע יודען אין די גאסען, וואס זענען נישט געווען בעוואכט דורך פאליציי אדער מיליטער. מחוץ דער שטאט איז בעפאלען און צושלאגען געווארען א גרופע יונגע יודען, וואס זענען געגאנגען צו דער ארבייט. 3 פערזאן זענען דערביי פערוואונדעט געווארען.

נאך דעם זעלבען טאג איז פון דער קריידשטאט סוס אנגעקומען אנ'אויספארשונגס-קאמיסיע אין די פערזאנען פון פראקוראר בואיסאן, אויספארשונגס-ריכטער קאלם און סעקרעטאר לופיאני. די אויספארשונג ווערט געפיהרט נישט בלויז געגען די אומיטעלבארע אין די אומרוהען בעטייליגטע, נאר אויך געגען די רעדעל-פיהרער און אויפהעצער.

לאדז. 10 אויגוסט 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 10 אויגוסט 1932

די זינד פון דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע

אין אנ'ארטיקעל א. נ. „דער סאלדאט אהן א פנים" גיט ד"ר ש. קאראלניק אין ניו-יארקער „טאג" אנ'אפשאצונג פון דער לאגע אין דייטשלאנד. ער כאראקטעריזירט דערביי שארף קריטיש די פאליטישע חטאים, וועלכע עס איז בעגאנגען די דייטשע סאציאל-דעמאקראטיע פון זינט דער רעוואלוציע 1918. מיר ברענגען דא דעם ארטיקעל מיט איניגע קיצורים. ד י ר ע ד.

דרייצעהן יאהר נאכאנאנד האט דייטשלאנד געלעבט אין א מערקווירדיגען, כמעט היפנאטישען צושטאנד. דרייצעהן יאהר נאכאנאנד האט דער דייטשער מענש געפאלגט א ווילען, וואס איז נישט זיינער. געגאנגען אויף א וועג, וואס איז איהם פרעמד. דער ווילען פון דער דעמאקראטיע, דער וועג פון פרייהייט. ער האט זיך אליין געוואלט איינרעדען, און די וועלט האט איהם שיער-שיער נישט בעגלויבט, אז ער, דער דייטשער סאלדאט, דער דייטשער מענש האט אראפגעווארפען פון זיך דעם „קייזערס ראק", איז געווארען א זעלבסטשטענדיגער, פרייער, אומאפהענגיגער מענש, א בירגער אין דעם אמתן זין פון דעם ווארט.

די סאציאליסטען האבען געמיינט, אז אין ווימאר האט דאס דייטשע פאלק דערפיהלט זיין בירגערליכען, זיין מענשליכען חוב צו דער וועלט, צו זיך, צו דער אידעע פון פרייהייט. זיי זענען געווען אזוי זיכער ביי זיך, די גוטמוטיגע און וועלט-פרעמדע סאציאל-דעמאקראטען, אז זיי האבען זיך אפילו נישט גענומען די מיה איבערצוברעכען דאס דייטשע לעבען, איבערצוקערען דעם אלטען סדר פון דייטשלאנד. צו וואס? א פריי פאלק — א פאלק פון „הארען" — צו וואס נאך ארבייטען אויף זיין ערציהונג? און זיי האבען געלאזט אלצדינג ווי עס איז געווען: דעם באראן אויף זיין שלאס, דער פויער אין זיין כאלופע, דעם ארבייטער אין זיין ענגער וואוינונג אין דער פארשטאט, און דעם סאלדאט אין דער קאזארמע. זיי זענען געווען אזוי זיכער ביי זיך, די נאאיווע סאציאל-דעמאקראטען, אז זייער איינציגע דאגה איז געווען: טאמער וועט, חלילה, עמיצער וועלען עפיס וואס ענדערען אין דייטשלאנד, טאמער וועט עמיצער עפיס וועלען צעברעכען, און דער שונא זייערער איז געשטאנען — לינקס.

ווי האט נאסקע געשאסען! ווי בלוטיג איז געווען דער געיעג אויף די רעוואלוציאנערען, אויף אלע די אומצופרידענע, אויף אלע וואס האבען געוואלט באמת איבערקערען דייטשלאנד. זיי האבען געראטעוועט די ארדנונג און דאס געזעץ — די סאציאל-דעמאקראטען — און האבען געמיינט, אז זיי האבען דערמיט אויך געראטעוועט די רעפובליק און די פרייהייט.

די באראנען האבען זיי געלאזט זיך שפילען מיט דער מאכט. זיי האבען בעסער געקענט און געפיהלט דעם דייטשען מענשען, ווי די נאסקעס און אפילו די סעווערינגס. זיי האבען געוואוסט פון הונדערטער יאהרען ערפאהרונג, אז דער דייטשער סאלדאט האט נישט קיין פנים, און זיי האבען געווארט אויף זייער צייט, אויף דעם מאמענט, ווען זיי וועלען קענען אנשטעלען די סאלדאטען-ביקסען אויף דער רעפובליק און מאכען זייער ארדנונג.

זיי האבען געווארט — און זיך דערווארט. די סאציאל-דעמאקראטען האבען זיי געגעבען אלע קארטען אין דער האנד: די ריכטער, די גענעראלען, די לעהרער און ערציהער פון דער יוגענד — אלע הויפט-פאסטען פון דער רעפובליק בעזעצט פון רעאקציאנערען. אזוי איז אויסגעוואקסען אין דייטשלאנד אהן רעספעקט פאר דער פרייהייט, אהן ליבע צו דער רעפובליק — א דור אהן א פנים.

מען האט זיי געווארענט, די סאציאליסטען. זיי האבען נישט געוואלט הערען. און פון פעהלער צו פעהלער, פון איין פאלשען טאקטישען טריט צום צווייטען — דאס איז געווען זייער היסטארישער וועג.

די סאציאל-דעמאקראטען זענען געווארען מיט יעדען יאהר אלץ קאנסערוואטיווער. און זיי האבען צוגעלאזען, אז נישט נאר די קאמוניסטען, נאר אפילו די היטלעריסטען זאלען זיך אוועקשטעלען לינקער פון זיי. זיי האבען זיך ארייננמאנעווורירט אין א פאזיציע פון פערטיידיגער ענטגעגען דער אטאקע פון לינקס און פון רעכטס.

עס איז מעגליך, אז אפילו די דייטשע סאציאל-דעמאקראטיע וועט זיך עפעס אויסלערנען — און דוקא דאס עלעמענטארסטע, דאס וואס דער גריכישער פאעט עוריפיד האט שוין געזאגט מיט 3 טויזענד יאהר צוריק: „מאכט מוז מען בעקעמפען מיט מאכט" — פויסט געגען פויסט, און נישט קיין ווערטער און פאראגראפען געגען דעם סאלדאטען-שטיוועל.

וועלען זיי האבען געפונען דעם מוט און די ענטשלאסענקייט אין דעם ריכטיגען מאמענט? זיי רופען צו א גענעראל-שטרייק. רופען זיי אבער מיט דעם גאנצען הארצען? קומט נישט אויף זיי — אויך איצט — די אייביגע מורא: אפשר וועלען זיי זיגען, אפשר וועט עס פאלען אויף זייער גורל צו מאכען די סאציאלע רעוואלוציע אין דייטשלאנד — די רעוואלוציע, וואס זיי האבען געקאנט און געזאלט מאכען אין 1919 און האבען פערפעהלט?

זענען די סאציאל-דעמאקראטען גרייט דערצו? דאס איז די גרויסע פראגע, וואס שטעהט איצט נישט נאר פאר דייטשלאנד, נאר פאר דער גאנצער וועלט. און עס איז קלאר: קיין שום זיג פון די דייטשע ארבייטער איז נישט מעגליך, כל-זמן די סאציאליסטען און קאמוניסטען וועלען זיין צוריסען און פיינד ביז צום בלוט. איין פראנט — פון ארבייטער געגען דעם הינדענבורג-היטלער פראנט פון רעאקציע און פרייסישען מיליטאריזם.

און דערצו איז נויטיג: סאציאליסטען אויף לינקס. עס איז נויטיג א שלום צווישען די צוויי פארטייען — א שלום, וואס וואלט געווען א לעזונג פון דעם גאנצען פראבלעם פון דער צייט, און נישט נאר אין דייטשלאנד. סאציאליסטען אויף לינקס — מיינט דאס אויך קאמוניסטען אויף רעכט. נישט אויף רעכטס, נאר אויף רעכט — אויף יושר, אויף מעסיגונג. מיינט ער א נייע אריענטאציע, און אפשר א נייע גענעראל-ליניע אין דער גאנצער ארבייטער-בעוועגונג.

די ליניע איז א קלארע. זיגען די באראנען, וועט מן הסתם דער אלטער הינדענבורג רעזיגנירן, א דיקטאטאר פערנעמט זיין פלאץ, און דער דיקטאטאר וועט אפשר זיין דער קרוינפרינץ — א דיקטאטור, וואס איז אנ'איבערגאנג צו דער מאנארכיע. די דייטשע ארבייטערשאפט ווערט ארויסגעווארפען פון איהר פאזיציע, פרייסען קעהרט זיך אום צו דער אלטער ארדנונג, און אין דעם אלט-נייעם רעזשים וועט אפילו היטלער אויך נישט געפינען קיין ארט. זיי וועלען פון איהם אויך פטור ווערן — „דער מאר האט געטאן זיין ארבייט — דער מאר קאן געהן".

אבער, קאנען די באראנען זיגען? קאן דייטשלאנד אויסהאלטען אנ'אמת'ן, א לאנגען גענעראל-שטרייק? און וועלען די סאציאליסטען וואגען דעם דאזיגען טאנץ? ווייל דאס איז — א בלוטיגער טאנץ. קעפ וועלען פאלען, ווי היטלער האט פאראויסגעזאגט. דער סאלדאט אהן א פנים וועט נישט מעהר גריסען — ער וועט שיסען. און די סאציאליסטען מוזען זיין גרייט אויף שווערע קרבנות.

עס איז זייער לעצטער שאנס — דער לעצטער שאנס פון דעם סאציאליזם בכלל. ער האט איהם געהאט איינמאל — אין די נאוועמבער-טעג פון 1918 — ווען די אימפעריע איז געפאלען. און ער האט איהם פערשלאפען. ער האט איהם געהאט א צווייטען מאל אין ענגלאנד, ווען מאקדאנאלד האט איבערגענומען די מאכט. ער האט זי פער-רעדט און פערסענטימענטאליזירט.

איצט איז עס בלוטיגער ערנסט — א קאמף אויף לעבען און טויט, און גיט די סאציאליסטישע פארטיי זיך אונטער איצט, ווערט זי אויך ווי דער דייטשער סאלדאט — א פארטיי אהן א פנים.

מ'מאכט שוין א הספד איבער'ן פעלקער-בונד

צוליב די קלאנגען וועגן ארויסטריט פון איטאליען, יאפאן און דייטשלאנד

די אינטערנאציאנאלע וועלט-ראבען האבען דערפיהלט א ריח פון נבלה. עס האבען זיך בעוויזען קלאנגען, אז יאפאן, איטאליען און דייטשלאנד האבען בדעה ארויסצוטרעטען פון פעלקערבונד. אזא ארויסטריט פון דריי גרויסע מלוכות וואלט געשטעלט אונטער א פראגע-צייכען די גאנצע עקזיסטענץ פון דער גענפער אינסטיטוציע. איהרע שונאים האבען זיך שוין דערפרייט, און לויפען זיך צונויף ווי די ווילדע חיות אויפ'ן רויב.

די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא", א פערביסענער שונא פון פעלקערבונד, אלס אינסטיטוציע, וועלכע האלט דאך איין — טעארעטיש לכל הפחות — די שאוויניסטישע אפעטיטען — מאכט שוין א הספד נאכ'ן פעלקערבונד.

„אונאפהענגיג דערפון, שרייבט די צייטונג, צי עס וועט דערגעהן צום ארויסטריט פון די דערמאהנטע מלוכות פון דער ליגע, אדער די קלאנגען וועלען זיך ארויסווייזען אלס פריהצייטיגע, איז דער עצם בעווייזען זיך פון אזעלכע ווערסיעס און די רוהיגקייט, מיט וועלכער זיי זענען אויפגענומען געווארען דורך דער אייראפעאישער עפענטליכער מיינונג, א זעהר כאראקטעריסטישע ערשיינונג".

די צייטונג פערופט זיך דאן, כדי צו כאראקטעריזירען די בעציהונג צום פעלקערבונד, אויפ'ן אויסדרוק פון באליוויאנער פרעזידענט, וועלכער האט אין צוזאמענהאנג פון קאנפליקט צווישען באליוויען און פאראגוואי געווארענט די מלוכות זיך נישט צו קאמפראמיטירען דורך אריינמישען זיך אינ'ם קאנפליקט, ווייל דער גאנצער ענין איז זיי לחלוטין נישט נוגע.

ווי זשע דארף זיין די בעציהונג פון פוילען צום עווענטועלען צופאלען זיך פון דער פעלקערליגע?

„פוילען שרייבט די „גאז. ווארש.", איז מעהר ווי די אנדערע מלוכות, געבונדען מיט דער דאזיגער אינסטיטוציע דורך די בעשטימונגען פון ווערסאלער טראקטאט. ענדליך, געפונענדיג זיך אין שכנות מיט א לאנד, וואס שטעלט מיט זיך פאר ביים היינטיגען טאג די גרעסטע געפאהר פאר'ן שלום און האבענדיג צו טון מיט זיין רעוויזיאניסטישער פאליטיק, זענען מיר געוואוינט געווען זיך אומצוקוקען אויפ'ן פעלקערבונד און זיין סטאטוט. דעריבער וואס מעהר עס ווערט ליקווידירט די בעדייטונג פון גענף, מוזען מיר גיכער פאר די אנדערע מלוכות ציהען דערפון קאנסעקווענצען און זוכען די פערזיכערונג פון אונזערע רעכט אויף אנ'אנדער וועג.

מיט א גרעסערער קאטעגארישקייט ווי פריהער רוקט זיך היינט ארויס די נויטווענדיגקייט פון א שטארקען סיסטעם פון אייגענע בונדען און דאס צונויפזאמלען פון מאטעריעלע און מאראלישע מיטלען אין דער מלוכה, כדי צו פערשטארקען די זיכערקייט אויסערהאלב פון איהרע גרעניצען. אין דער אויסערן-פאליטיק מוז מען ערנסט רעווידירען איהרע ביזאיצטיגע הנחות און מאכען א ווירקזאמע אנשטרענגונג, כדי צו געפינען מיטלען אויף צוצופאסען זיך צו דער געענדערטער סיטואציע.

מיר לעבען, פערענדיגט דאס בלאט, אין א צייט פון ערנסטע און וויכטיגע ענדערונגען. די עוואלוציע פון דער וועלט-פאליטיק קומט פאר אויפ'ן חשבון פון פאציפיסטישע אילוזיעס און — וואס איז צום וויכטיגסטען — אויפ'ן חשבון פון ווערסאילער טראקטאט. עס איז פאראן א מורא, אז דער אויסגאנג פון אט דער עוואלוציע זאל אונז נישט טרעפען נישט צוגעגרייטע צום נייעם אינהאלט און פון די נייע פארמען פון מאדערנעם לעבען פון די פעלקער.

א געשפענסט פון די אלטע צייטן

איז בוקארעשט זיצט נאך א געזאנדטער פון דער צארישער רעגירונג

אזא אוניקום האט זיך אויך פערוואלגערט צווישען די איבערבלייבעכצען פון דעם אלטען אייראפע: א צארישער געזאנדטער אין א מלוכה, וואס גרעניצט מיט א רוסלאנד. אין בוקארעשט, דער הויפט-שטאט פון רומעניען, רעזידירט ביז'ן היינטיגען טאג און שפילט מיט דער גאנצער ערנסטקייט די ראלע פון א דיפלאמאט, דער אמאליגער געזאנדטער פון דער צארישער רעגירונג. ער פערנעהמט די געביידע פון דער צארישער אמבאסאדע, בעטייליגט זיך אין אלע אפיציעלע אויפנאהמען א.א.וו. היייסען דאס געשפענסט פון די אלטע צייטען קאזימיר פאקלעווסקי. ער ער איז אקרעדיטירט געווארען ביים רומענישען קעניג א יאהר פאר'ן אויסברוך פון קריג. פאקלעווסקי, א פאליאק, איז געווען פון די געצעהלטע „איינאראדצעס", וועלכע האבען אין אלטען רוסלאנד דערגרייכט צו אזא הויכער מדרגה. (אפשר דערפאר קאן ער זיך ביז'ן היינטיגען טאג נישט שיידען מיט זיין הויכען טיטול?)

פאקלעווסקי איז פריהער געווען ראט פון דער רוסישער געזאנדטשאפט אין פערסיען, שפעטער אין לאנדאן, וואו ער איז געווען אפילו בעפריינדעט מיט'ן קעניג עדווארד דעם זיבעטען. ער איז געווען זעהר רייך, האט פערמאגט קאלאסאלע גרונטען אויפ'ן אורא'ל און זיין יעהרליכע איינקונפטען האט מען געשאצט אויף א סומע פון דריי מיליאן רובעל. מען זאגט, אז היינט לעבט ער פון די איינקונפטען, וועלכע ער בעקומט פון פערדינגען די הייזער, וואס געהערען צו איהם און צו דער רוסישער געזאנדטשאפט אין בוקארעשט.

אין דער דאזיגער געזאנדשאפט אין בוקארעשט האט זיך פון נאך דער רעוואלוציע אן גארנישט געביטען. ביזן היינטיגען טאג דינען אין דער געזאנדשאפט די אלטע בעאמטע. פון ערשט נישט לאנג אן איז פאקלעווסקי פארשטעהער פון נאנסען-קאמיטעט אין בוקארעשט פאר די ענינים פון מלוכה'לאזע, ער ווערט אבער אויך ווייטער איינגעלאדען אויף די אפיציעלע אויפנאהמעס אלס צארישער געזאנדטער. ער איז דיפלאמאט, אזוי צו זאגען, האנאריס קאוזא, ריכטיגער — הומאריס קאוזא.

אין זשאקי-קלוב אין בוקארעשט, דארט, וואו עס קומט זיך צונויף די דיפלאמאטישע וועלט, שמועסט מען, אז פאקלעווסקי איז עס דער, וואס דערלאזט נישט צו א פערשטענדיגונג צווישען רומעניען און די סאוויעטען. אז ער איז אין דעם פעראינטערעסירט, איז אהן ספק, ווייל וואסער ווערט וואלט געהאט אזא אפגעשלאגענע הושענא, ווען עס קומט צווישען רומעניען און די סאוויעטען צו אנ'אויסגלייך.

אין דער געביידע פון דער געזאנדשאפט רעדט מען נאך אלץ רוסיש. פאקלעווסקי איז א דיפלאמאט פון דער אלטער שולע, וועלכער לעבט איינגעגלאזט אין די אלטע בעגריפען, ער לעבט און קוקט אויף דער וועלט פונקט ווי עס וואלט גארנישט געשעהן און פונקט ווי זיין האר און געביטער וואלט נאך אלץ געווען צאר ניקאלאי. אפילו דער אויטא, אין וועלכען פאקלעווסקי פאהרט ארום, איז אנ'אלטער גראט פון פאר דער מלחמה.

קינא-צענזור דערלויבט ניט אויפצופיהרן היטלעריסטישע פילמען

אין לעטלאנד זענען אנגעקומען מעהרערע היטלעריסטישע פילמען, און איינעם פון זיי „גענעראל יארק", האט די פילם-צענזור שוין פעהרוואהרנט אויפצופיהרען. די סיבה פון פערבאט איז דער שאוויניזם און דאס לויבען אלץ, וואס איז פערבונדען מיט דייטשלאנד און מיט דייטשען. די רעכטע לעטישע און די דייטשע פרעסע האט אויפגעהויבען א טומל געגען פערווערען דעם פילם, טענהנדיג, אז די פילם-צענזור איז געגען „פאטערלאנד-ליבע". אין פילם ווערט געשילדערט גאפאלעאנס עפאכע, און די האנדלונג קומט פאר אין מיטוי אין קורלאנד, וואס ווערען בעטראכט אלס „פאטערלאנד פון די דייטשען". די קינא-צענזור האט בעשלאסען אנצוווענדען געגען די היטלעריסטישע פילמען די זעלביגע שטרענגקייט, ווי געגען סאוויעטישע בילדער.

הערבערט לעהמאן אפיציעל אנגעמאלדען זיין קאנדידאטור

אלס גובערנאטאר פון שטאט ניו-יארק

ניו-יארק. (יט"א) דער ביז'איצטיגער גובערנאטאר פון שטאט ניו-יארק, דער יודישער פאליטיקער הערבערט לעהמאן האט אפיציעל ארויסגעשטעלט זיין קאנדידאטור אויפ'ן אמט פון גובערנאטאר פון שטאט ניו-יארק אלס נאכפאלגער פון פראנקלין רוזוועלט, וועמען די דעמאקראטישע פארטיי האט ארויסגעשטעלט אלס קאנדידאט אויפ'ן אמט פון פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען.

די קאנדידאטור פון הערבערט לעהמאן ווערט אונטערשטיצט דורך ביידע איינפלוסרייכסטע פערזענליכקייטען פון דער דעמאקראטישער פארטיי, דעם איצטיגען גובערנאטאר רוזוועלט און דעם פריהערדיגען אלפרעד סמיט. לעהמאנ'ס נאמינירונג דורך דער דעמאקראטישער פארטיי שיינט צו זיין געזיכערט, הגם מען ערווארט א געוויסען ווידערשטאנד געגען זיין קאנדידאטור מצד דער „טעמעני האל" ארגאניזאציע אויף דעם פארשטעהענדען קאנגרעס פון דער דעמאקראטישער פארטיי.

געוועזענער גלח, דער גר עמע פאליער

איניציאטאר פון אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון דער יודישער יוגענד

פון א גלח ביז א פיהרער פון דער יודישער יוגענד און פרעדיגער אין יודישע שוהלן. — דער ערשטער שטוים צום יודענטום. — צו נעילה אין שוהל. — די פרומע קאטוילישע מוטער פערברענט די תפילין. — צוויי גלחים, משומדים, ווילען איהם מחזיר למוטב זיין. — זיין קארעספאנדענץ מיט רבנים. — א פעראייניגונג פון יודענטום, קאטוליציזם און איסלאם. — יודישער אוניווערסאליזם

פאריגע וואך האט זיך אין אנטווערפען געעפענט דער אינטערנאציאנאלער קאנגרעס פון דער יודישער יוגענד.

דאס אינטערעסאנטסטע אויפ'ן קאנגרעס איז אבער דאס, וואס דער איניציאטאר פון קאנגרעס איז א גר, א געוועזענער פראנצויזישער גלח מיט'ן נאמען עמע פאליער.

ווער איז דאס דער דאזיגער גר, וואס רופט צונויף א קאנגרעס, וואס זאל פאר דער וועלט מאניפעסטירען דעם געדאנק פון שלום און פראקלאמירען דעם אלטען רוף פון „ולא ישא גוי אל גוי חרב"?

ווער איז דאס דער געוועזענער גלח וואס שטעהט איצט בראש פון א נאציאנאלער יודישער יוגענד-ארגאניזאציע, וועלכע נעמט אן אקטיווען אנטייל אין יודישען לעבען בכלל און אין דער ציוניסטישער ארבייט בפרט?

ווי אזוי קומט א גלח צו ווערען א פרעדיגער אין יודישע שולען און א פיהרער פון דער יודישער יוגענד?

עמע פאליער איז א רעטענישפולע פערזענליכקייט. געווען א קאטאליק, א גלח און געווארען... א וועג-ווייזער פאר דער יודישער יוגענד, א פערברענטער ציוניסט און א מין „רב" אין א פאריזער שול... איז דאס נישט קיין רעטעניש?

ווער ספאלגט נאך די יודיש-פראנצויזישע פרעסע, שטויסט זיך זעהר אפט אן אויף דעם נאמען פון דאזיגען פראנצויזישען גר עמע פאליער.

עמע פאליער איז טעטיג אין דער „פעראייניגונג פון די פראנצויזישע ציוניסטען".

עמע פאליער איז פארזיצער פון דער אינטערנאציאנאלער פעראייניגונג פון דער יודישער יוגענד.

עמע פאליער איז פארזיצער פון דער וואהל-קאמיסיע ביי דער ציוניסטישער פעדעראציע.

עמע פאליער איז „פרעזידענט" אויף פערשידענע באנקעטען און אווענדען לכבוד ציוניסטישע גדולים און האלט דערביי רעדעס אין א שעהנעם העברעאיש א.א.וו. א.א.וו.

מיט איין ווארט: עמע פאליער פערנעהמט א חשיב'ן ארט אין פראנצויזישען יודענטום און איז אן אקטיווער טוער אויף אלע וויכטיגע געביטען פון יודישען לעבען.

אין זיין בוך „מאן סאנקטיוער אינקאני" („מיין אומבעקאנטער היכל") דערציילט ער זיך א סך אינטערעסאנטע פרטים וועגען דעם לעבען פון א מענשען, וואס האט לאנג געבלאנדזשעט איבער פערשידענע וועגען און שטעגען און לסוף געפונען א תיקון פאר זיין נשמה אין יודענטום און יודישקייט.

פון קינדהייט אן ווערט עמע פאליער דערצויגען אין גייסט פון דער קאטוילישער קירך—די עלטערן זיינע זענען געווען פרומע גאטספארכטיגע קאטאליקען, וועלכע האבען געוואלט זייער זוהן מגדל זיין פאר א קאטוילישען גייסטליכען, וואס זאל „פערשפרייטען גאט'ס תורה אויף דער זינדיגער וועלט".

דער קליינער עמע פאליער האט זיך פלייסיג צוגעכאפט צו דער ביבעל און בעיקר צו אילוסטראציעס, מיט וועלכע ס'איז געווען אזוי רייך זיין ביבעל. דא „בעגעגענט" ער זיך צום ערשטען מאהל מיט יודען — ער זעהט די בילדער ווי די יודען ארבייטען אין מצרים, מ'פיהרט זיי איבער'ן ים-סוף א. א. וו. די דאזיגע בילדער האבען אויף דעם קליינעם קינד געמאכט א שטארקען רושם.

גאנץ צופעליג בעגעגענט זיך עמע פאליער מיט יודען און אט די בעגעגעניש לאזט אויף איהם איבער א שטארקען איינדרוק.

17 יאהר איז ער דאן אלט געווען.

געווען איז דאס יום-כפור. עמע פאליער האט שפאצירט מיט זיינס א חבר און אזוי שפאצירענדיג פערבלאנדזשעט אין יודישען געטהא, וואו זיי שטויסען זיך אן אויף א שוהל. ס'איז געווען נעילה-צייט. פון דער שוהל האבען זיך דערטראגען די קלאנגען פון די יום-כפור-תפילות – דער טרויעריג-הארציגער ניגון האט שטארק געריהרט די סטרונעס פון פאליער'ס קריסטליכער נשמה. אין דער שוהל האט ער פאר זיך דערזעהן ווי יודען איינגעהילטע אין טליתים שטעהען מיט איינגעבויגענע קעפ און קוקען אריין אין מחזורים.

פאליער איז געזעסען אין א ווינקעל און זיך צוגעקוקט צו די מאדנע יודען — פאר איהם זענען געשטאנען, ווי לעבעדיג יענע בילדער, וואס ער האט אלס קינד געזעהען אין זיין אילוסטרירטע ביכער.

עמע פאליער האט אריינגעקוקט אין א מחזור און די פירקאנטיגע אותיות האבען איהם אויסגעזעהן אזוי מאדנע, ווי מוזיק-צייכענס..

די יודען, וואס ער האט געזעהען פארנאכט יום-כפור אין שוהל, די הארצרייסענדע תפילות, וואס ער האט דארטען געהערט און די פרעמדע אותיות, וואס האבען איהם אזוי איבערראשט, האבען אויף פאליער'ס רעליגיעזער נשמה געהאט א שטארקע ווירקונג. אויף מארגען נאך יום-כפור האט עמע פאליער אנגעהויבען צו לערנען העברעאיש, כדי צו פערשטעהן די יודישע תפילות און קענען לייענען דעם ביבעל אין אריגינאל. דעם צווייטען יום-כפור קומט פאליער ווידער אין שוהל און פאלגט נאך די תפילות, אריינקוקענדיג אין מחזור. גלייכצייטיג פעראינטערעסירט ער זיך מיט די יודישע דינים און מנהגים – דערוואוסענדיג זיך, אז יודען טראגען תפילין, האט פאליער אליין געמאכט בשתיקה א פאר תפילין און זיי שטענדיג געטראגען ביז די מוטער זיינע, א פרומע קאטוליקין, האט איהם „געכאפט ביי דער האנט" און די תפילין פערברענט...

מ'איז דערגאנגען, אז דער יונגער פאליער, וואס בעזוכט א גלחים-סעמינאר און גרייט זיך צו ווערען א קאטוילישער גייסטליכער, איז געווען יום-כפור אין שוהל און איז בעגייסטערט פון די יודישע תפילות. הייסט דאך דאס, אז דער צוקונפטיגער „מורה-דרך" פאר דער קריסטליכער וועלט האט גאר סימפאטיעס צום יודענטום–אוי! אזא גרויסען חטא דארף מען תשובה טאן און אויס-פועל'ן ביי די גייסטליכע א סליחה ומחילה... מ'האט פאליער'ן אוועקגעשיקט זיך מתוודה זיין צו די אין יענער צייט בעקאנטע גלחים, די „פאטערס", יוזעף און אויגוסטין לעהמאן, אז זיי זאלען זעהן צו ראטעווען א פערבלאנדזשעטע נשמה, א מענטש, וואס איז ארא פון דרך הישר...

די ברידער לעהמאן זענען געווען בעוואוסטע משומדים און האבען געהאט א שם מיט זייער קאטוילישער פרומקייט. די אחים לעהמאן זענען אלס קינדער געבליבען יתומים און בעת זיי זענען אין דער יוגענד קראנק געווען האט מען זיי צוגענומען אין א קאטוילישען שפיטאל. די פיהרער פון שפיטאל האבען געהאט פאר זיך די אויפגאבע נישט נאר צו ראטעווען זייערע גופים, נאר אויך זייערע נשמות... מ'האט מיט זיי געלערנט די תורה ישו און בעת די ברידער לעהמאן האבען איינגעזאפט אין זיך די גאנצע קריסטליכע תורה, האבען זיי אלס דאנקבארקייט צום שפיטאל, וואס האט זיי צו זיך אריינגענומען, זיך גע'שמד'ט. די צוויי „געראטעוועטע נשמות" האט מען אוועקגעשיקט שטודירען אין פערשידענע גלחים-סעמינארען, ביז זיי זענען געווארען די פערשפרייטער פון דער קריסטליכער תורה און בעקומען גוטע פאסטענס..

צו אט די ברידער לעהמאן האט מען דאס אוועקגעשיקט דעם יונגען עמע פאליער – זיי, די משומדים, האבען דאס געדארפט ווירקען אויף דעם זינדיגען און זעהן איהם מחזיר למוטב זיין.

די גלחים, דערזעהענדיג, אז עס האלט מיט איהם שמאל און מ'האט דא צו טהון מיט א פערפאלענער נשמה, האבען זיי איהם אוועקגעשיקט אין א מאנאסטיר, אזוי, אז ער זאל אונטער דער השגחה פון גלחים קענען זיך מתבודד זיין; בעטראכטען זיינע מעשים און תשובה טאן.

קיין זאך האט אבער נישט געהאלפען. פאליער'ן ציהט צו יודען און יודישקייט – די קאטוילישע סביבה האט אויף איהם קיין שום ווירקונג נישט געמאכט און ער הויבט אן ערנסט צו טראכטען וועגען אריבערגיין צום יודענטום.

יאהרען זענען אוועק. עמע פאליער פיהרט א שריפטליכע קארעספאנדענץ מיט רבנים וועגען אננעהמען דעם יודישען גלויבען. בעיקר שטעלט זיך פאליער אין פערבינדונג מיט'ן בעוואוסטען רב און טעאלאג אליהו בן המוזג פון ליווארנא (איטאליע). דער דאזיגער רב, וואס האט געשטאמט פון מאראקא, איז געווען א מקובל און האט צווישען די רבנים גע'שמ'ט אלס א פילאזאפיש-דענקענדער מענש. הרב אליהו בן המוזג האט געהאלטען, אז תורת משה – אין די יודישע רעליגיע און די מצוות בגינת זענען קולטור-אוניווערסאלע עטיק – ס'איז אזוי צו זאגען: מצוות פאר דער גארער וועלט–א וועלט-רעליגיע אין יודענטום.

עמע פאליער איז געווארען שטארק צוגעבונדען צום דאזיגען רב. ער איז געווארען זיינער א חסיד. הרב אליהו בן המוזג גיט איהם צו דערקלערען, וואס דאס איז אזוינס א „בן נח" – א בעשטימטער בעגריף פון א גוי, וואס האט אנגענומען די אלגעמיינע פרינציפען פון יודישקייט, אבער היט נישט אפ די תרי"ג מצוות פון תורת משה. עמע פאליער האט זיך אזוי פעראינטערעסירט מיט דער לעהרע און געדאנקען פון דאזיגען רב, אז ער האט צונויפגעזאמעלט אלץ, וואס הרב אליהו בן המוזג האט נאר פערצייכענט אין זיינע כתבים און ארויסגעגעבען א ווערטפול ספר „ישראל ואנושיות".

פון דאן אן טראגט זיך פאליער ארום מיט'ן געדאנק וועגען א פעראייניגונג פון קאטוליציזם מיט'ן יודענטום – א מין רעליגיע, וואס זאל פרעדיגען איין גאטהייט, אבער גלייכצייטיג אויך נישט אויסשליסען דאס „ביסעל גוטע", וואס איז פערהאן אין קאטוליציזם און איסלאם.

עמע פאליער פראפאגאנדירט נישט נאר שלום צווישען פעלקער, נאר אויך שלום צווישען רעליגיעס – שאפען א מישמאש פון יודענטום, משיחיזם, קאטוליציזם און מאכמעדאניזם. ביי פאליער'ן הייסט דער דאזיגער רעליגיעזער פלאנטער „יודישער אוניווערסאליזם".

עמע פאליער איז אבער אין לעבען א יוד מיט א יודיש הארץ און נשמה, מיט יודישער קולטור און עטיק.

איצט איז פאליער א פיהרער פון דער נאציאנאלער יודישער יוגענד אין פראנקרייך, א ציוניסטישער טהוער און פרעדיגער פון וועלט-שלום.

אלימלך.

די שיף „היור", וועלכע ווערט זיך פערנעהמען מיט ארויסציהען פון ים די דערטרונקענע שיף „ניאבע"

ארהיין און צוריק

(סקיצע)

שמואל לייב ווערט אנגעפילט מיט בטחון. די האפנונג צוגייט זיך ווי א גוטער טרינק אין אלע איברים. א ווארימער צופלוס פון היימישע דמיונות, בערוישט, מאכט רירעווודיג זיין גאנצען גוף. עס דערהייבט איהם פון ארט, לאזט איהם נישט איינרוהען, ער שטעלט זיך אויף, געהמט ארומשפאצירען אנ'אויפגערוימטער איבער'ן וואקזאל. אזוי דרעהענדיג זיך ארויף, אראב, איינגאנצען א פארטייטשטער אין זיך, פערטשעפעט ער זיך אומגערן אין א דרימלענדיגען יודען, וועלכער ליגט צוזאמענגעקנוילט מיט א גאנצער משפחה אויף עטליכע פעקלעך. שמואל לייב בלייבט שטעהן, כאפט אזוי זיך כלאחר יד א קוק. פלוצלונג גיט איהם א טיאכקע אין הארץ ער ווערט ווייס ווי קאלך און ציטערט איינגאנצען אויף. דער איבערגעוועקטער יוד קוקט איהם אויך אן מיט אויפגעריסענע, גאפיענדיגע אויגען. אין איין רגע זענען זיי ביידע משיג עפעס אויסערגעוועהנליכעס, עפעס אזוינס, וואס האט זיך זיי אפילו חלום'ען נישט געקענט. פאר זייערע אויגען לאזט זיך אראב א וואנד, א שווארץ פארהאנג'ירטע וואנד. זיי לאזען זיך גארנישט צוגלייבען. אר עס איז ווירקליך אזוי ווי זיי דוכט זיך – ביז זיי רופען מיט שרעק אן איינער דעם צווייטענס נאמען:

— יחיאל בער!

— יא, – הילכט אפ א טרוואונדערטער אויסגעשריי:

— שמואל לייב!

— יא, בער סערצע.

— הא? זיך נישט געריכט–ענטפערט שמואל לייב צובראכען צוריק.

זיי דערלאנגען זיך שלום-עליכם, שאקלען געריהרטע לאנג מיט די הענד, קענען זיך נישט קוקען גלייך אין די אויגען אריין. א פיינליכע מינוט, וואס עקבערט ווי א נאל, ס'לשון איז ביי זיי ווי אנגענומען, אזא מעשה שטן, אזא ערשיים, מיאוס שפיצעל האט זיי דער אפגעטאן.

– אווא, אווא – ווילען זיי ארויסברומען – אזא טראף. א טיפע פערלוירענקייט מאלט זיך אין זייערע שלעפעריגע אויגען. צו וואס בעדארפט מען שוין איצט פאהרען ווייטער? קוקענדיג איינער אויפ'ן צווייטען זעהט שוין שמואל לייב, וואס עס טהוט זיך אין קליינעם שטעדטעל און יחיאל בער אין דער גרויסער שטאדט.

א, ווען עס עפענט זיך א גרוב ווי ביי קורח'ן, יעדער איינער האט, במסתרים, ביי זיך אויסגערעכענט איינער אויפ'ן צווייטענס הילף, אויף אנ'עצה, אויף אראפרעדען זיך פון הארץ און דא, נאדיר – פאהרט איינער אהין און דער צווייטער צוריק–––

זיי שווייגען אלע ביידע. שטום, פערביטערט, קרייזלען, ציפען די בערד, קייען אין גרויס פערצווייפלונג די בעהארטע גאמבעס. א ווייל שפעטער שרייט אויס דער אומרוהיגער לייב:

– יחיאל בער, צי איז שוין חלילה א צומישונג געקומען אויף דער וועלט, וואס הערט זיך דאך, וואס מאכען די היימישע מענשען?

יחיאל בער ענטפערט נישט באלד, שאקעלט שטארק פערטראכט דעם קאפ און ברומט ארויס יאוש'דיג:

– ס'איז סכנת נפשות, מ'גייט אויס ווי די ליכט, ס'איז אנ'אימה אין מארק ארויסצוגיין. א חשכות, א קרירה, גאנצע וואכען זעהט מען קיין פויער, וואס וועל איך דיר לאנג בריידען – קהל הייצט די בית-המדרש-אויווענס צוויי מאהל א טאג – און יודען, גאנץ באלעבאטישע יודען בראטען קארטאפעל און מ'זיצט, מ'בטל'ט, מ'דרימעלט. וואס בעדארפסטו מעהר – צורעדט ער זיך יאוש אמאל שטארקער – כאפ אן מיך אליין, טאקע נישט געווען קיין גביר, אהער א בעל-פרנסה! אין די ערגסטע צייטען איז דאך געווען אויפ'ן שטיקעל ברויט און היינט זיך איך שוין מעהר ווי צוויי יאהר אן חיונה, שוין אראבגעגעסען פון זיך די הויט, פערזויפט ס'שטיקעל נחלה און וואס ווייטער? – יחיאל בער פערגאפיעט זיך אזוי אין חלל אריין, חזר'ט איבער און זאגט נאכאמאל אויסגעצויגען:

– שמואל לייב קרוין, וואס ווי-טער – האב איך מיך מישב געווען, כ'וועל אוועק וואו די אויגען וועלען מיך פיהרען, אריין אין א פרעמדער שטאדט, באדיי ווערען א טרעגער, בינו לבינו האב איך מיך דערמאנט אן דיר אין דיין שטאדט. נו, האב איך א קפיצת הדרך, הא, א קפיצת הדרך– –

שמואל לייב'ן ווארפט עס ווי אין קדחת: א סוף, אנ'עק צו אלע זיינע חלומות, ער ווערגט זיך מיט די ווערטער, רעדט ווי צו זיך אליין:

– ס'הארץ האט מיר אבער באלד געזאגט, אז כ'זאל נישט פאהרען, נאר די הוריות האבען מיר דעם קאפ צוטראגען.

ער מאכט א מינע ווי צום וויינען און בעגראבט ס'פנים אין די הענד אריין. יחיאל בער'ן איז א שטארקער מיטלייד, נעהמט ער איהם אונטער'ן ארים, שעפטשעט איהם אריין אין אויער:

– מילא, מיר האבען דאך א דערבארעמדיגען טאטען.

אויף דעם ענטפערט שמואל לייב:

כ'בעדויער נישט בלויז מיך אליין, נאר דיך אויך. כ'בין אנטלאפען פון דארט ווי פון א ברענענדיג הויז – – –

(סוף)

מ. י. סמאלאריש

פאר אונזערע קינדער

וועכענטליכע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

מיינע וואקאציעס

מיינע וואקאציעס געהען אדורך רוהיג און אנגענעהם.

אין דארף זעגען די שטיבלעך אלע קליינע און נידעריגע אַ גארטען און אַ הויף מיט הינער און מיט אנדערע סארטען עופות.

איך וואוין אין אַ שעה'נע הויז, וואס האט פרייען פלאץ, פאר מיין טיר וואקסען בלומען און ביימער, אויך א גרויסער הויף מיט פיל הינער און זעהר שיינעם טויבען-שלאג.

שעה'ן און שעה'ן שטיי איך און קוק זיך צו דעם ארט לעבען פון די טויבען. און ס'איז אזוי אנגענעהם צו זעהן ווי זיי באדען זיך, ווי זיי טרוקענען זיך אויף דער זון, ווי זיי פליהען זוכען שפייז און צערמלען זיך, און ווי גוט זיי היטען אפ זייערע קינדער.

ס'ארא רוהיגען ליבליכען לעבען די טויבען פיהרען!

ביי טאג גיי איך שפאצירען וויים, ווייט אין פעלד, אדער איך זיץ ביים טיר און לייען עפּיס אַנ'אינטערעסאנטען בוך.

אט אזוי, שעהן און רוהיג פערברענג איך מיינע וואקאציעס.

י. פיין.

אַנ'אָרימאַן!

איינס און צוויי און דריי און פיר —
רוף איך איהם אין שטוב אריין,
שטייט, און ריהרט זיך נישט פון אָרט.
שטייט אַנ'אָרימאַן ביים טיר.
שטייט און קוקט און זאָגט קיין וואָרט,
קוק איך אָן דער מאַמען שטיל
ווייסט די מאַמע, וואָס איך וויל,
און צום טיש איך לאַד איהם איין.
ברענגט די מאַמע ברויט מיט זאַלץ,
ווייס איך: דאָס איז מענטשיש אַלץ.
ברענגט זי אויך צו טראַכען טיי
און אַ פריש געקאָכטע איי.
איינס און צוויי, און דריי און פיר —
גיי איך נאָך דעם מאַן צום טיר,
זאָגט ער שטיל: אַ שיינעם דאַנק!
זאָג איך אויך: אַ שיינעם דאַנק!

וועססלערמאַן

מיין שפאציר

הערט אויס קינדער, וואָס איך וועל אייך דערצעהלען פון מיין שפּאַציר.

די טעג בין איך געווען אויף דער פלאַזשע, וואָס ביים טייך.

מיר זענען געפאָהרען אויף אַ שיפעל, מיט נאָך אַ פאַמיליע. איך האָב זיך געטראָפען מיט אַ סך חבר'טעס פון שולע. איך האָב זיך זעהר געוויילט.

אַ סך קינדער האָבען געכאַפּט פישעלעך און מיין ברודערל אויך.

אסתר אירליכט.

דער ארבייטסלאזער און דער אייזעל

(פאבעל)

פון ח. י. פארבער.

מיט אַ לאַנגזאַמען שפאַן
האָט אַנ'ארבייטסלאָזער מאַן
געשפּאַנט
איבער די פעלדער פונ'ם לאַנד,
פרעגענדיג דאָ און דאָרט
אויף אַנ'אָרט,
וואו אַרבייט צו געפינען
און זיך זיין ברויט פערדינען
ווערענדיג מיד צו געהן
איז ער געבליבען שטעהן.
און זאָגענדיג צו זיך אַליין:
— נישטאָ שוין מעהר קיין כח צו געהן —
האָט ער זיך געלעגט אויפ'ן גראָז,
זיפצענדיג: — נישט גוט זיין אַרבייטסלאָז: —
אינדעם, איז אַנ'אייזעל צוגעקומען,
און איהם מיט די אויגען דורכגענומען...
— ברוך־הבא, חכם אייזער!
שלעפּסט שוין קוים אַרום דיין בינטעל ביינער...
ביסט אויכעט אַרבייטסלאָז!?
צי ס'שמעקט דיר נישט דאָס גרינע גראָז?

וואָס נעהמסטו אייזעל־קאָפּ
פון מיר די אויגען נישט אַראָפּ?
אַך, דו אייזעל, אייזעל איינער,
אַזאַ קלוגען קאָפּ ווי דיינעם, האָט נישט קיינער!...
— איך קוק אויף דיר,
און טראַכט ווי איהר,
מענשען, שטאָלצירט מיט אייער פערשטאַנד...
גאַר, וויפיל זענען פעה'האַן אין לאַנד,
אַזעלכע ווי דו, וואָס קענען נישט בעווייזען,
זיך צו שפייזען?!...
דער מענש שטאָלצירט
אַלס דער, וואָס רעגירט
די וועלט —
און ס'פעהלט איהם ברויט אין זיין געצעלט..
דער אייזעל — וואָס איז ער?
אַ בהמה, וואָס אַרבייט שווער,
און כאַפּט נאָך קלעפּ דערצו...
נאָר אין דער צייט פון רוה,
האָט ער צו עסען גענוג...
דאָס איז בעסער ווי צו זיין קלוג
און זאָגען חכמות הונגעריגערהייט;
ליידענדיג פון אַרבייטסלאָזיגקייט...

— אַ ס'ך אמת אמת ליגט אין דיינע רייד:
נישט גוט צו זאָגען חכמות הונגעריגערהייט...
דאָך — בעסער איז צו ליידען הונגער־פיין,
איידער אַ זאַטער אייזעל זיין!...

— — — — — — — — — —

„אַלצדינג איז'איינעם
איז נישטאָ ביי קיינעם".

פערד-געיעג פון יוגנטליכע איז איצט פארגעקומען אין בערלין.

העלענע פיקאר.

דאס טעכטערל פון פראפ. פיקאר, וועלכער פערנעהמט זיך ווידער צו פליהען אין דער סטראטאספערע.

רב סעדיה גאון

(לויט היסטארישע קוועלען)

אינ'ם אכטהונדערטען יאהר נאכן חורבן פונ'ם צווייטען בית המקדש, ווען די אראבישע מאכט האט בעהערשט דעם גאנצען מזרח, וואו די יודען זענען געווען אין אַ גרויסער צאהל, האט אויסגעבראכען אַ אינערליכע שפאלטונג און ריי-סעניש אינ'ם גייסטיגען לעבען פון דעם יודישען פאלק צוליב די פערשידענע מיינונגען פון די צוויי פארטייען „תלמודיסטען" און „קאראימען".

די תלמודיסטען האבען פערלאנגט אנצופירען מיט'ן גייסטיגען לעבען פונ'ם פאלק לויט די אויס-טייטשונגען פונ'ם תלמוד, און די קאראימען, האבען זיך נאר אפגעשטעלט ביי די גרונד-געזעצען פון תורת-משה. אהן שום אויסבעסערונגען און אויסטייטשונגען, שטרענג פערטיידיגענדיג זייער פרינציפ, „נישט צו פערמינערען פון דער תורה דאס מינדעסטע, און אויך נישט צוגעבען".

איבער דער כסדר'דיגער רייסעניש פון די צוויי פארטייען וועלכע האבען געקעמפט צווישען זיך ווי צוויי פיינדליכע לאגערן זענען געשאפען געווארען גרויסע אומאנגענעהמליכקייטען, און מ'האט געמאכט דעם נאמען פון די יודען צו שאנד און צו שפאט אין די אויגען פון זייערע פיינד. און דאס פאלק האט געבלאנדזשעט ווי די בלינדע שאף, נישט וויסענדיג דעם ריכטיגען וועג אין דעם גייסטיגען לעבען.

און אט אין יענער צייט האט זיך בעוויזען דער געלערנטער רב סעדיה, בן יוסף, געבוירן אין מצרים אין 822 י., און איהם האט זיך איינגעגעבען מיט זיין חכמה און וויסנשאפט. און מיט זיין פיל ליבע צו זיין פאלק, צו ראטעווען דעם כבוד פון די יודען און אוועקשטעלן זיי אויף דעם ריכטיגען וו"ג פון לעבען.

בעת ער איז אלט געווען 22 יאהר, האט רב סעדיה אנגעשריבען א בוך געגען די קאראי-מען. אין וועלכען ער האט דייטליך אנגעוויזען די וויכטיגקייט פון תלמוד. נאכהער האט ער איבערגעזעצט די גאנצע תורה אין אראביש מיט בעלערענדע אויסטייטשונגען, כדי דאס פאלק זאל נישט פערפיהרט ווערען אין דעם בלאנדזשענדען וועג פון די קאראימען, וועלכע האבען זיך ארויסגעוויזען פאר פולשטענדיגע „כופרים". אויך האט ר' סעדיה געלעגט גרויס אכט אויף דער גראמאטיק פון דער העברעאישער שפראך, און האט פערפאסט זיין בעריהמט געווארענעם בוך „האגרון".

(סוף קומט)

וויצען

איך קען איינעם. וואס האט צעהן טעג נישט געגעסען און 10 נעכט נישט געשלאפען.

— און ער לעבט נאך?

— יא, געזונד און שטארק.

— ווי איז דאס מעגליך?

— ער איז א בעקער. בייטאג שלאפט ער און ביינאכט עסט ער.

— פארוואס בילט א הונד?

— ווייל ער קען נישט רעדען.

— פארוואס טאר מען קיין פריזירער נישט בארגען קיין געלד?

— ווייל זיין לעבען העגגט אויף א האר.

די לעגענדע

(קינדער-מעשה'לע)

...הערט אויס קינדערלעך, וועט איך אייך די באַ־רימטע דערציילען אַ שעהנע מעשה:

מיט פיל יאָהרען צוריק איז אין זונען־לאַנד געשטאַנען צווישען בלומען אַ וואונדער שעהנער מאַרמאָרנער שלאָס.

געוואוינט האָט דאָרט שטענדיג אַ גאָלד־געלאָקטע פּרינצעסין.

נישטאָ שוין מעהר דער רייכער שלאָס היינט, פערשאָטען האָבען איהם גאָלדענע זאַמדען... די ערד האָט זיך אַראָפּגערוקט אין ים אַריין, און דער גאַנצער שלאָס איז ערגעץ פערזונקען. די ווינטען האָבען ערשט אַ סך שפּעטער אָנגעשאָטען אויף דעם אָרט, וואו דער שלאָס איז געווען, אַ ריזיגען באַרג, יעדער מענש, וועלכער לייגט צו דעם אויער צום באַרג, הערט היינט אויסדריקליך קרעכצען, ער־פּס זיפצען און אויך שוואַכע געבעטען. ווייל אין דעם שלאָס, דעם פערזונקענעם לעבט נאָך די פערשעהנע פּרינצעסין: —

עס היט איהר אַ שרעקליכער פּיפערנאָטער!

דער שלאָס איז פערזונקען אין דער ערד דאָך גאָט'ס בעפעהל. ווייל די פּרינצעסין איז גע־ווען זעהר אַ גרויסע „פּוסט־און פּאַסניצע" גאָר נישט געטון, נאָר שטענדיג געבליקט אין גאָלדען־שפּיגעלע און קינדער ווילע געפרעגט איהרע בע־דינער:

— ווער איז שענער? איך, צי די מלאכים'לעך אין הימעל?

איצט פאַר דעם פּוסטען שטאָלץ מוז זי ליידען די אומגליקליכע אונטער דער ערד אַזוי לאַנג, ביז עס וועט קומען אַ מענש, וועלכער וועט איהר אַרויס־ראַטעווען פון אונטער דער ערד...

אויף דעמזעלבען באַרג זינגען די פייגעלעך לידער פול מיט לעבען און פרייד.

מיט די שנאָבעלעך האָבען זיי פערוויט זוימען פון ביימלעך, וועלכע זענען שוין אויסגעוואַקסען אין גרויסע, שעהנע דעמבען־בוימער.

אונטער איינעם פון די ריזיגע דעמבען, פּי־טערענדיג די שפּעלעך איז איינגעשלאָפען אַ אָרים פּאַסטוכעל, עס האָט זיך איהם געחלומט אַז געקומען איז צו איהם די גאָלדען־געלאָקטע פּרינצעסין, גע־זעצט זיך נאָהענט נעבען איהם אונטער'ן דעמבען־בוים, דאָס געלאָקטע קעפּעל אַנגעשפּאַרט אויף זיין אָרעם, די קליינע, ווייסע הענטלעך צוזאַמענגעלעגט ווי צו אַ געבעט, זי בעשווערט און בעט איהם, ער זאָל אָפּשיטען די זאַמדען פון דעם באַרג, אַוועק־שליידערן די ריזיגע פעלזען און שטיינער, וועלכע דריקען איהר ברוסט, דאָס פּאַסטוכעל זאָגט אַלץ צו,... פונ'ם דעמבען בוים רייסט ער אָפּ בלעטער און בעקרענצט דאָס קעפּעל פון דער שעהנער פּרינצעסין ווי מיט אַ פּורפּורנער קרוין... און פּלוצלונג דערנעהנטערט זיך דער שרעקליכער פּי־פּערנאָטער און נעהמט אַוועק צוריק די פּרינצעסין אונטער דער ערד... און פאַר'ן שלאָפענדען אוי־גען בעוויזען זיך „קאַרליקלעך", יענע קליינע מענ־שעלעך... דער עלטסטער האָט אויפ'ן שטערען אָנגע־שריבען: „מיה", און זאָגט:

— „אָרים פּאַסטוכעל, צו אַ שווערע פעראַנט־וואָרטליכקייט האָסטו אויף זיך גענומען נישט פאַר דיינע שוואַכע כוחות צו צעשמעטערן פעלזען און שטיינער".

דער צווייטער קאַרליק, אויף וועמענס שטער'ן ס'איז געווען אָנגעשריבען: „נישט־ווערט" האָט זיך אָפּגערופען מיט די ווערטער:

— „טראָפּענס שווייס וועלען בעגיסען דיין שטערען, איידער דו וועסט דאָס אויספיהרען, נישט ווערט זיך צו מאַטערן פאַר דער פּרינצעסין".

ווען דאָס פּאַסטוכעל האָט זיך אויפגעכאַפּט זע־ען פערשוואונדען פון זיינע אויגען אַלע וויזיעס, בלויז אינ'ם האַרצען איז פערבליבען ווי עפּעס אַ געשטאַלט פון דער גאָלד־געלאָקטער שעהנער פּרינ־צעסין. איז אַ פּורפּורנער קרוין...

געקווענקעלט האָט זיך לאַנג דאָס יונגעל, שוין געמאָסטען זיינע כוחות, געגען דער אַרבייט וואָס שטעהט איהם פאַר... נאָך אַ ווילע דענקען אַ שעפּטש געטון צו זיך:

„אין אמת'ן נישט ווערט זיך צו „מיהען", צופיל אַרבייט וואָלט מיך ערוואַרטעט"...

— וויפיל אמת איז, קינדערלעך פעה'האַן אין דער דאָזיגער לעגענדע: וויפיל טאַקע, איז פעה'האַן צווישען אייך יונגע קינדער, וועלכע וואָלטען גע־קענט פיל, זעהר פיל גוטס טון פאַר זיך, פאַר די עלטערען און פאַר באָהענטע און בעקאַנטע.

עס פעהלט אייך אַפילו נישט קיין גוטער ווילען אָבער די פאַלשע, אָפּגענאַרטע איבער־גער־עכטקייט — — — אַז דאָס איז „צו שווער און צוועקלאָז" נעהמט אַוועק פון קינדערלעך דעם גו־טען חשק און פערלאַנג און איהר זאָגט צו זיך — „נישט כדאי צו פּרובען" בעת, ווען איהר וואָלט אין אמת'ן און אָפּענהערציג פּרובירט, וואָלט איהר זיך איבערצייגט, אַז דאָס איז גאָרנישט קיין „צוועק־לאָזע און שווערע אַרבייט".

מען בעדאַרף נאָר ווילען און פּרובען.

אידא.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך
ח
10
מנחם אב תרצ"ב

אויגוסט
זון-אויפגאנג 4.04
זון-אונטערגאנג 7.21

מיליטער-רעגיסטראציע פון 18-יעהריגע

רעגיסטראציע-פלאן פון יאהרגאנג 1914

(א) אנהויבענדיג פונ'ם 1 סעפטעמבער ה. י. הויבט אן דאס מיליטערישע ביורא ביים לאדזער מאגיסטראט די רעגיסטראציע פונ'ם יאהרגאנג 1914.

די יונגעלייט פון דעם דאזיגען יאהרגאנג זענען מחויב זיך פערזענליך צוצושטעלען פון 8 פריה ביז 3 א זייגער אין מיליטער-ביורא אויף זאוואדזקא 11.

אין די שבתים-טעג וועט די רעגיסטראציע פארקומען פון 8 ביז האלב 2.

די יונגעלייט זענען מחויב זיך צוצושטעלען אינ'ם פאלגענדען סדר:

דעם 1 סעפטעמבער — די, וואס וואוינען אויפן שטח פון 1 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

A B C D E F G

און די, וואס וואוינען אויפן שטח פונם 7 קאמיסאריאט מיט די אנפאנגס-אותיות:

A B C D E F

2 סעפטעמבער — פון 1 פאליציי-קאמיסאריאט אויף די ליטערס:

H Ch I J K L Ł

ווי אויך פון 7 קאמיסאריאט

G H Ch I S K

3 סעפטעמבער — 1 קאמיסאריאט

M N O P R S

און פון 7 קאמיסאריאט

L Ł M N O P

5 סעפטעמבער — 1 קאמיסאריאט

Sz T U W Z Ż

און פון 7 קאמיסאריאט

R S Sz T U

6 סעפטעמבער — 2 קאמיסאריאט

A B C D E F G H Ch I J K L Ł M N

און פון 7 קאמיסאריאט

W Z Ż

7 סעפטעמבער — 2 קאמיסאריאט

O P R S Sz T U W Z Ż

און פון 8 קאמיסאריאט

A B C D E F G

8 סעפטעמבער — 3 קאמיסאריאט

A B C D

און פון 8 קאמיסאריאט

H Ch I J K L Ł M

9 סעפטעמבער — 3 קאמיסאריאט

E F G

און פון 8 קאמיסאריאט

N O P R S Sz

10 סעפטעמבער — 3 קאמיסאריאט

H Ch I J K

און פון 8 קאמיסאריאט

T U W Z Ż

12 סעפטעמבער — 3 קאמיסאריאט

L Ł M N O

און פון 9 קאמיסאריאט

A B C D E F G

13 סעפטעמבער — 3 קאמיסאריאט

P R

און פון 9 קאמיסאריאט

H Ch I J K L Ł M N

14 סעפטעמבער — 3 קאמיסאריאט

S Sz

און פון 9 קאמיסאריאט

O P R S Sz T U W Z Ż

15 סעפטעמבער — 3 קאמיסאריאט

T U W

און פון 10 קאמיסאריאט

A B C D E F G H Ch I J K L Ł M

16 סעפטעמבער — 3 קאמיסאריאט

Z Ż

און פון 10 קאמיסאריאט

N O P R S Sz T U W Z Ż

17 סעפטעמבער — 4 קאמיסאריאט

A B C D E F G

און פון 11 קאמיסאריאט

A B C D E F G H Ch I J

19 סעפטעמבער — 4 קאמיסאריאט

H Ch I J K L Ł

און פון 11 קאמיסאריאט

K L Ł M N O P

20 סעפטעמבער — 4 קאמיסאריאט

M N O P R S

און פון 11 קאמיסאריאט

R S Sz T U W Z Ż

21 סעפטעמבער — 4 קאמיסאריאט

Sz T U W Z Ż

און פון 12 קאמיסאריאט

A B C D E F G Ch H I J K L Ł M

22 סעפטעמבער — 5 קאמיסאריאט

A B C D E

און פון 12 קאמיסאריאט

N O P R S Sz T U W Z Ż

23 סעפטעמבער — 5 קאמיסאריאט

F G H Ch

און פון 13 קאמיסאריאט

A B C D E F G H Ch I J K

24 סעפטעמבער — 5 קאמיסאריאט

I J K

און פון 13 קאמיסאריאט

L Ł M N O P R S

26 סעפטעמבער — 5 קאמיסאריאט

L Ł M N

און פון 13 קאמיסאריאט

Sz T U W Z Ż

27 סעפטעמבער — 5 קאמיסאריאט

O P R

און פון 14 קאמיסאריאט

A B C D E F G

28 סעפטעמבער — 5 קאמיסאריאט

S Sz T

און פון 14 קאמיסאריאט

H Ch I J K L Ł

29 סעפטעמבער — 5 קאמיסאריאט

U W Z Ż

און פון 14 קאמיסאריאט

M N O P R S

30 סעפטעמבער — 6 קאמיסאריאט

אויף אלע ליטערס

און פון 14 קאמיסאריאט

Sz T U W Z Ż

איטליכער, וואס שטעלט זיך צו דער רעגיסטראציע מוז זיין געמאלדען אין לאדז און בעזיצען:

א פאס אדער א מעטריקע, אדער אנ'אויסצוג פון די בעפעלקערונגס-ביכער צוזאמען מיט ענטשפרעכענדע דאקומענטען, וואס בעשטעטיגען די אידענטישקייט פון דער פערזאן.

די וואס שטעלען זיך נישט צו צום טערמין דראהט א שטראף פון 500 זלאטעס, אדער 6 וואכען ארעסט.

די פאסט אין דעם קומענדיגען מאנטאג

(2) מאנטאג, דעם 15. ד. ח. פאלט אויס גלייכצייטיג א קירכליכער און נאציאנאלער יום-טוב (יאהרצייט פון דעם באלשעוויסטישען ריקצוג פון ווארשא).

די פאסט-קארעספאנדענץ וועט דעריבער אין דעם טאג פונאנדערגעטראגען ווערען בלויז איין מאל, בייטאג.

אמטירען וועט בלויז די הויפט-פאסט אויף פושעיאזד 38, נור אין די פריהמארגען-שעה'ן, אזוי ווי אין די זונטאג-טעג.

אין יארצייט פון „נס ביים ווייסעל"

ריזיגע באטאליסטישע פארשטעלונג אויפ'ן האלער-פלאץ

(2) דעם 14 און 15 ד. ח. וועלען פארקומען אויפ'ן האלער-פלאץ (וו. ק. ס.) ריזיגע מאסען-פארשטעלונגען אונטער דער ליטונג פון בעריהמטען פוילישען מאסען-רעזשיסער י. פילארסקי.

די פארשטעלונגען, אין וועלכע עס בעטייליגען זיך 10 טויזענד מאן, און וואס טראגט דעם נאמען „צוד נאד ווּיסלאן", וועלען געשפילט ווערען זונטאג 2 מאל, און מאנטאג 2 מאל: 4 און 8 א זייגער.

ארבייטסלאזער פאנד ציהט זיך איבער

(2) אנהויב סעפטעמבער ה. י. ציהען זיך איבער די ביורא'ס פון קרייז-ארבייטסלאזען-פאנד פון פאלודניאווע 94 אינ'ם נייעם לאקאל אויף נייפאביאניצער גאס אין דער וואוינונגס-קאלאניע פון ז. או. פ. או.

אין דעם איצטיקן לאקאל אויף פאלודניאווא 94 וועט איבערגעטראגען ווערען דאס פונאנדער-טיילונגס-ביורא פונ'ם קאמיטעט פאר עניגים פון ארבייטסלאזיגקייט, וועלכער געפינט זיך לעת עתה אויף וויעזשבאווא 17|19.

דעם דאזיגען ארט וועט פערנעהמען איינע פון די היגע פאלקס-שולען.

לאדזער פייערלעשער

אויפ'ן פייערלעשער-צוזאמענפאהר אין ווארשא

(2) זונטאג, ד. 14. ד. ח. קומט פאר אין ווארשא א וואיעוואדישער צוזאמענפאהר פון פייערלעשער מיט'ן אנטייל פון פייערלעשער-דעלעגאציעס פון גאנץ פוילען.

מצד דער לאדזער וואיעוואדזטווע פאהרען צום צוזאמענפאהר ארויס 44 דעלעגאטען, וועלכע וועלען רעפרעזענטירען 1,085 פייערלעשער-אפטיילונגען (פרייוויליגע, פאבריק, גמינע, שטאטישע און אזוי ווייטער).

די לאדזער דעלעגאציעס פאהרען ארויס טיילווייז פרייטאג און טיילווייז שבת.

אמטליכעס

(2) נעכטען האט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער דירעקטאר פון דער הויפט-פאסט לאדז 1, דער ה' מיקולסקי.

פון האנדעלס-געריכט

פערעפענטליכט א צוגאב-אופדלאשטש דעם אייגענטימער פון „ברידער לעוו" — יהונתן לעוו פון בושעזשין

מיט עטליכע טעג צוריק, איז דער פירמע „ברידער לעוו", קאנפעקציע-געשעפט אין בושעזשין (מיצקיעוויטש 7) פערעפענטליכט געווארען אנ'אופאדלאשטש.

ווי דער קוראטאר האט איצט מיטגעטיילט, איז דער בעל-הבית פון דער פירמע „ברידער לעוו" א געוויסער יהונתן לעוו פון בושעזשין (שיענקיעוויטש 6) אלס בעוויז, האט דער קוראטאר בייגעלעגט א פאטענט אויף יהונתן לעוו'ס נאמען. דער קוראטאר האט דעריבער געפאדערט פון געריכט, צו פערעפענטליכען יהונתן לעוו א צוגאב אופאדלאשטש.

דאס געריכט האט מסכים געווען מיט'ן קוראטאר, און יהונתן לעוו פערעפענטליכט א צוגאב-אופאדלאשטש

נעכטען האט דאס געריכט געגעבען א גלייט דעם בעקעריי-בעזיצער קוליש, פון קאכאנאווסקא 19, צוליב וואס קוליש איז באלד בעפרייט געווארען פון תפיסה און געשטעלט געווארען אונטער פאליציייאישער אויפזיכט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון אלעקסאנדער בענעש, זאקען-פאבריק אין אלעקסאנדרער, האט דאס געריכט בעשטימט א 15-טאגיגען צוגאב-טערמין אויף אנצומעלדען די חובות.

* * *

דעם 6-טען אויגוסט ד. י. איז פארגעקומען א קרעדיטארען-פערזאמלונג פון קינא-טעאטער „לונא". אויף דער פערזאמלונג האבען די קרעדיטארען בעריהרט די פראגע וועגען צוריק צו עפענען דעם קינא. געגען דעם פארשלאג איז ארויסגעטרעטען דער בעפולמעכטיגטער פון דער פירמע „פיליפס", וועמענס אייגענטום ס'איז דער קלאנג-פילם-אפאראט.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון געריכט, איז אלס סינדיק נאמינירט געווארען דער ביז-איצטיגער קוראטאר — אדוו. סאכנאוויטש.

מאטאציקל-שטאפעט קיין גדיניע

צו איבערגעבען דעם מארשאל פילסודסקי דעם צייכען פון פערעהרונג מצד דעם לאדזער קרייז

(2) בעת דער לעצטער פייערונג פונ'ם „לעגיאנען-טאג" אין לאדז, זענען צום קאשטשושקא-דענקמאל אנגעקומען שטאפעטען מיט עהרען-אדרעסען פארן מארשאל פילסודסקי פון אלע אפטיילונגען פון לעגיאניסטען-פערבאנד אין דער גאנצער לאדזער וואיעוואדזטווע.

די דאזיגע אדרעסען זענען איינגעבונדען געווארען אין א בוך, און זיי וועלען ארויסגעשיקט ווערען מיט א מאטאציקל-שטאפעט קיין גדיניע אויפ'ן לעגיאניסטען-צוזאמענפאהר, וועלכער וועט דעם 14 ד. ח. פארקומען אין גדיניע.

דארט וועט דאס בוך איבערגעגעבען ווערען דעם מארשאל פילסודסקי אלס צייכען פון פערעהרונג מצד דעם לאדזער קרייז פאר דעם שעפער און פיהרער פון די לעגיאנען.

מיט רעוואלווערן און באנגעטען

אוועקגערויבט... 1 זלאטע מיט 77 גראשען

(2) דער פויער פון דארף סקווערעוויצע, ראראמסקער קרייז, פראנציסעק גאבאר האט זיך אויסגעבויט א הויז, און אזוי-ווי ס'האט איהם אויסגעפעהלט געלד אויף א דאך, איז דאס הויז געבליבען נישט צוגעדעקט — בלי דאך...

האבען זיך נעכטען ביינאכט דורכ'ן אפענעם דאך אריינגעקריגען צוויי פערמאסקירטע באנדיטען, בעוואפענט מיט רעוואלווערן און באגנעטען, טעראריזירט די משפחה און... צוגערויבט א זלאטע מיט 77 גראשען.

מעהר האט דער פויער נישט געהאט ביי זיך.

די באנדיטען זענען ענטלאפען און די פאליציי זוכט זיי.

שרודמיעסקא 15 — טעאטער „סקאלא" — שרודמיעסקא 15

קינסטלער-אנסאמבל פון ווילנער און ווארשעווער ארטיסטען

מיט אנטייל פון ערשטקל. ארטיסטען-אנסאמבל: בארסקא-פישער, שילער רבקה, ראזענבלום דבורה, בוזגאן חבל, בליאכער שבתי, לאנדוי שמואל, מעלניק נחום, סטרוגאטש יוסף, שריפטזעצער לייב, ביאלקאוויטש.

היינט, מיטוואך, דעם 10-טען אויגוסט, 9 אוונט — צום 7-טען מאל

צום ערשטען מאל אויף דער יוד. ביהנע!

„קייטען"

ה. לייוויק'ס גרויסע ווערק — אין 3 אקטען, — רעזשי: ח. בוזגאן

1-טער אקט: קאטארגע-רעזשים, און דאס אנטלויפען פון תפיסה. 2-טער אקט: הונגער-שטרייק און אויסברוך פון רעוואלוציע. 3-טער אקט: ברודער-קאמף און די נקמה פון צארס דינער.

סיבירער קאטארגע-לידער.

ספעציעלע תפיסה-דעקאראציע און קאסטיומירונג

אכטונג: ארבייטער-ארגאניזאציעס, געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען, קענען זיך ווענדען טעגליך פון 11—1 אין קאנצעלאריע וועגען פארשטעלונגען און הנחות פאר זייערע מיטגלידער. — דירעקציע.

לאָדזער סוחרטום פּראָטעסטירט שאַרף

געגען דעם אַרטיקעל אין נייעם שטראַף-קאָדעקס, וועלכער זעהט פאָר טורמע-שטראָף פאַר נישט פיהרען ביכער און געגען די פּונקטען אין די נייע עקזעקוציע-פאָרשריפטען, לויט וועלכע מ׳וועט קענען אדורכפיהרען פערזענליכע און הויז-רעוויזיעס און אדורכפיהרען עקזעקוציעס שבת, יום-טוב און אויך ביינאַכט

גרויסע סוחרים-קאָנפערענץ אין פעראיין אויף פּיעטריקאָווער 10

(–) מיר האָבען שוין עטליכע מאָל רעאַגירט אויף די דערמאָנטע צוויי ניי געזעצען, וועלכע האָבען אריינגעברענגט א צוטומלונג אין די רייהען פון די סוחרים און בעזונדערס צווישען די יודישע סוחרים.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז לויט דער איניציאַטיוו פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין אויף פּיעטריקאָווער 10 פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון אַלע לאָדזער סוחרים, קליינהענדלער און האַנד-ווערקער-פעראיינען וועגען אָנגעהמען א שטעלונג צו די דערמאָהנטע צוויי נייע געזעצען, וואָס הויבען שוין אָן צו פערפליכטען דעם 1. סעפּטעמבער ה.י.

די קאָנפערענץ עפענט פּרעזעס אינזש. ג. תראשקער, וועלכער לאַדענט איין אין פּרעזידיום די ה״ה מאָקרסקי. דיר. היימאַן (סוחרים-פעראיין, פּעטריק. 73), ל. ראָזענבערג (קליינהענדלער-פעראיין), אָרבאַך (פאַביאַניץ), קאַמינסקי (פליישער-פעראיין). פּרעזעס אינזש. פראַשקער ווייזט אָן אויף דעם געוואַלדיגען רושם, וואָס די נייע צוויי געזעצען האָבען געמאַכט אין די רייהען פון סוחרטום, וועלכעס מוז רעאַגירען אויף די דאָזיגע זאַכען.

דער רעפעראַט וועגען נייעם שטראָף-קאָדעקס אין שייכות מיט׳ן סוחרטום האַלט אדוו. טשאַמאַנסקי. ער שטעלט זיך בעזונדערס אָפּ אויף דער שטעל אין קאָדעקס, אין וועלכען ס׳ווערט גערעדט וועגען שיצען די קרעדיטאָרען. לויט דעם נייעם קאָדעקס וועט בעשטראָפט ווערען מיט טורמע דער סוחר, וועלכער פיהרט א פערשווענדעריש לעבען, שפּילט הויך אין קאָרטען אָדער אויף ווישטשיגעס און צוליב דעם איז ער שפּעטער נישט א משמאַנד צו בעצאָהלען זייגע חובות, ווייטער קען בעשטראָפט ווערען מיט צוויי יאָהר טורמע א סוחר, וועלכער האָט „אָנ׳אויפּגעדלאָשטע״ און גיט איין קרעדיטאָר מעהר ווי אַנ׳אַנדערען, די הויפּטזאַך איז אָבער דער אַרטיקעל 280 פון נייעם שטראָף-קאָדעקס, לויט וועלכען ווער ס׳וועט נישט פיהרען קיין ביכער וועט בעשטראָפט ווערען מיט 6 חדשים טורמע. לויט די ביזאיצטיגע פאָרשריפטען מוז יעדער, וואָס האַנדעלט נאָר פיהרען ביכער, פאַר נישט פיהרען קיין ביכער איז אָבער קיין שטראָף נישט פאָראויסגעזעהען געוואָרען, איצט וועט מען פאַר נישט פיהרען ביכער בעקומען זעקס חדשים טורמע. אזא זעלבע שטראָף ווערט אויך פאָראויסגעזעהען פאַר די, וועלכע וועלען פעהלערהאַפט פיהרען די ביכער, דאָס געזעץ זאָגט אויך נישט, וואָס דאָס הייסט פעהלערהאַפט פיהרען די ביכער.

דעם צווייטען רעפעראַט וועגען די נייע עקזעקוציע-פאָרשריפטען האָט געהאַלטען אדוואָקאַט ראָזענטאַל, ער ווייזט אָן, אז דער אַרט. 18 פון די נייע פאָרשריפטען זעהט פאָר. אז א עקזעקוציע וועט מען קענען אדורכפיהרען אויך אין שבת און יום-טוב, וואָס איז געגען דער קאָנסטיטוציע און אויך געגען דעם ווערסאַלער טראַקטאַט. דער אַרטיקעל 23 שטעלט אָפּ די בעשטימונגען פון דער קאָנסטיטוציע וועגען פערזענליכער פרייהייט און וועגען דער אונבעריהרליכקייט פון דער וואוינונג.

ביי די גרעסטע פערברעכער קען מען מאַכען א רעווידיע נאָר אויפן בעפעהל פון פּראָקוראָר, וועלכער איז א נישט פעראינטערעסירטער אונפּאַהענגיגער פערזאָן, אין דעם פאַל וועט דאָס קענען בעשטימען דער הער סעקוועסטראַטאָר לויט זיין איינזעהען און ווילען.

די נייע פאָרשריפטען זעהען פאָר, אז מ׳וועט קענען מאַכען „זאַיענטשעס״ נאָך איידער מ׳וועט דאַרפען דעם שטייער בעצאָהלען.

מ׳קען זיך פאָרשטעלען זאָגט דער רעדנער, אז אין מיטען נאַכט וועט קומען מיט א וויזיט דער סעקוועסטראַטאָר, אז מ׳וועט נישט האָבען קיין שבת און קיין יום-טוב, די דאָזיגע בעשטימונגען וועלען ברענגען שאָדען דער מלוכה.

אין דער דיסקוסיע האָט זיך אַרויסגעשטעלט דער גאַנצער גרויל פון די נייע געזעצען און פאָרשריפטען. די רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אז דער סעקוועסטראַטאָר וועט צונעהמען געלד ווען מ׳וועט שטעהען אין דער רייה צאָהלען א וועקסעל, ווען מ׳וועט געהען איינצאָהלען אויף א טשעק, דער-ווייל וועט דער טשעק נישט האָבען קיין דעקונג און דערפאַר דראָהט אויך טורמע, די רעדנער האָבען ווייטער אָנגעוויזען אויף דעם אבסורד ווען אַלע זאָלען פיהרען ביכער, ווייל די גרעסטע צאָהל סוחרים פאַרשטעהען דאָס נישט אוו קענען דאָס נישט, און וועגען צונעהמען ספּעציעלע בוכהאַל-טערען קען גאָר קיין רייד נישט זיין, ווייל די ביכהאַלטערען וואָלטען דאַן מעהר פערדינט פון די סוחרים. די פערביטערונג פון די סוחרים האָט זיך נאָך מעהר אַרויסגעוויזען ווען די רעדנער האָבען אָנגעהויבען אַרומצורעדען די מיטלען וואָס דאַרפען אָנגענומען ווערען אָפּצושאַפען אָדער לכל-הפחות צו לינדערן די נייע גזרות.

די רעדנער ווייזען אויך אָן, אז מ׳טאָר זיך נישט בעגנוגענען מיט פּאַפּירענע רעזאָלוציעס און אויך נישט פיהרען די אַקציע דורך דער האַנדעלס-קאַמער, וועלכע איז נישט בכוח עפּיס אויפצונעמען.

די רעדנער לעגען פאָר פערשידענע פּראָטעסט-מיטלען: צונויפצורופען גרויסע פּראָטעסט-מיטינגען, זאַמלען אונטערשריפטען אויף א פּעטיציע צום מלוכה-פּרעזידענט, שליסען די געשעפטען, איבער-רייסען די בעציהונגען מיט די שטייער - אַמטען, אָפּרופען די זאַכקענער און מיטגלידער פון דער שאַצונגס-קאָמיסיע, שיקען דעלעגאַציעס פון הונדערט מענשען אין די וואַרשאָווער מאַסגעבענדע אינסטאַנצען א. א. וו.

דער גרעסטער וועה-געשריי איז געקומען מצד די פאָרשטעהער פון די קליינהענדלער, געגען וועלכע די נייע פאָרשריפטען זענען אַממייסטען געווענדעט. צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען א רעזאָלוציע, אז דאָס פּרעזידיום פון דער קאָנפערענץ זאָל צונויפרופען א צווישען-פעראיינס-קאָמיסיע פון פאָרשטעהער פון אַלע יודישע און קריסטליכע סוחרים-פעראיינען, וועלכע זאָל אָננעמען די געהעריגע שריט, אז די שאַרפקייט פון די דערמאָנטע אַרטיקלען אין נייעם שטראַף-קאָדעקס און אין די נייע עקזעקוציע-פאָרשריפטען זאָל אָפּגעשוואַכט ווערען.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע״
פאַרבאַנד-טרופּע פון א.א.פ. אין פּוילען. אָנפיהרונג: א. בעזמאַן.
היינט צום לעצטען מאָל! 3 שעה׳דיגע פאָרשטעלונג!
2 פאָרשטעלונגען פאַר 1 בילעט 2
גאַסטשפּילען פון דער בעריהמטער אָפּערעטען-שוישפּילערין
מרים קאַראַלאַווא
1) אין זאַלאַטאַרעווסקי׳ס אָפּערעטען-שלאַגער
„אַהין אַמאָל״
אין 3 אַקטען. רעזשי—קאַמבאַראָוו.
מיט מרים קאַראַלאַווא אין דער הויפּט-ראָלע.
2) „דאָס שענסטע-דאָס בעסטע״ גרויסער קאָנצערט
מיט מרים קאַראַלאַווא, קאַמבאַראָוו. א. טעפּנער און דער גאַנצער אַנסאַמבל.
אנאָנס! פרייטאָג-סענסאַצ. פּרעמיערע! צום 1. מאָל אין לאָדז!
מרים קאַראַלאַווא אין א נייע אָפּערעטע „די אונגאַרישע טשאַרדאַשמע״
פּרטים אין די ווייטערע אַנאָנסען. פּערזענהט אייך מיט בילעטען!

שטאַט-טעאַטער, ציגעל-גאַס 27
יודיש-דראַמאַטיש טעאַטער אין פּוילען
XVII-יאָר ווילנער טרופּע
דיר. מ. מזאה.
היינט, מיטוואָך, ד. 10-טען, 9.15 אָוונט
פּרנסה
מוזיקאַלישע קאָמעדיע אין 3 אַקטען פון ח. גאַטעספעלד.
רעזשי: ד״ר מ. ווייכערט, מוזיק: הענעך קאָן, דעקאָראַציע: וו. וויינטרויב.
טענץ: ל. ראָטבוים.
אין 3-טען אַקט גרויסער רעווי-פּראָגראַם.
בילעטען פון 50 גר. אָן צו בעקומען אין בעשטעל-קאַסע פון שטאָט-טעאַטער מאָניושקי 1.

מיט׳ן קאָפּ אין א סלופּ

אומגליקספאַל מיט א טראַמוואַי-קאָנדוקטאָר

(2) בעת דער קאָנדוקטאָר פון צופאָהר-טראַמוואַיען, לעאָן סטעפּאַנסקי (פון שאַפּענאַ 23) האָט נעכטען געאַרבייט אויף דער ליניע לאָדז–גערזש, איז מיט איהם געשעהן אַנ׳אומגליק:

אריבערגייענדיג פון איין טראַמוואַי-וואַגאָן אין צווייטען, כדי צו פערקויפען בילעטען, האָט ער נישט בעמערקט א נאָהענטען טראַמוואַי-סלופּ, און בעקומען אזא שטאַרקען קלאַפּ אין קאָפּ, אז ער איז אַרונטערגעפאַלען א שווער-פערוואונדעטער.

פּאַגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

דער שטרייק אין „גראַנד האָטעל״

(2) דער איינטליכער שטרייק אין „גראַנד האָטעל״ האָט זיך אָנגעהויבען נעכטען 6 פאַרטאָג, ווען די שיכטע פון די טאָג-אַרבייטער האָט זיך נישט געשטעלט צו דער אַרבייט, און דער גאַנצער האָטעל איז געבליבען אָהן בעדינונג...

אין שייכות דערמיט האָבען זיך אין די פאַרטיערניעס אריינגעלאָזט בעזונדערע מיטגלידער פון דער האָטעל-פערוואַלטונג.

די נומעראָווע און די ווינדע-יונגלעך ווערען ציטווייליג פערביטען דורך די מיטאַרבייטערינס אין דער טעלעפאָן-צענטראַלע פונ׳ם האָטעל.

די פערוואַלטונג האָט זיך געוואָנדען צום פעראיין, וואָס פיהרט אָן מיט׳ן שטרייק, וועגען א קאָנפערענץ, אָבער דאָרט האָט מען געענטפערט אז כל זמן ס׳וועט נישט צוריקגעצויגען ווערען די פאָדערונגען צו רעדוצירען די אַרבייטער און די לוינען, וועט מען נישט רעדען.

די קאָנפערענץ איז צוליב דעם נישט צושטאַנד געקומען.

ליקווידירט א שטרייק

אין א קאָנסטאַנטינער פאַבריק

(2) נאָך א קאָנפערענץ מיט אַרבייטער-פאָרשטייער איז נעכטען ליקווידירט געוואָרען דער שטרייק אין דער פירמע „יורשים פון גראָסבאַרט און היימאַן״, שפּינערייי אין קאָנסטאַנטין.

ביי קאָפּשמערצען, שווינדעל, רויש אין די אויערן, בעשמערטען שלאָף, שלעכטע שטימונג, אויפרעגונג נעהמט מען באַלד זיך צו דעם אַלטבעוואוסטען בּיטערוואַסער
4748
Franciszka Józefa

ר. איזראַעל

דאָס בופעט-מיידעל

א סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

91

פראַנקענשטיין איז געשטאַנען ביי דעם געהיימנישפולען קבר ווי איינגעמויערט. דער קאָפּ איז איהם געוואָרען שווער, די פיס האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו געהען. אַזוי ווי עפּיס א שווערער לאַסט וואָלט געדריקט נישט נאָר זיינע פּלייצעס, נאָר אויך זיין געמיט, ער האָט זיך געפיהלט אַזוי ווי איידערע רייפען וואָלטען איהם געפּרעסט פון אַלע זייטען. פראַנקענשטיין האָט אַליין נישט געוואוסט ווי לאַנג ער איז אַזוי געשטאַנען נעבען דעם איינזאַמען קבר, וואָס האָט זיך געפונען האַרט ביים פּלויט. אָהן א וואָרט אַרויסצורעדען אָהן א קרעכץ צוגעבען האָט ער געטראַכט, אז אט דאָ אַהער קומען זיכער יעדען צווייטען טאָג, אָדער גאָר יעדען טאָג זיין פרוי און קינדער, וויינען זיך אויס אויף א פרעמדען קבר, דאָך דערמאָהנען זיי אַמאָל דעם נאָמען פון זייער מאַן און פאָטער. פראַנקענשטיין האָט אָבער נישט געזעהען קיין שום סמנים פון דעם, אז אימיצער זאָל דאָ אַהערקומען צום קבר, אַלץ אַרום איז געווען ווילד בעוואַקסען און ס׳איז געווען צו דערקענען, אז קיין מענשליכער טריט איז שוין לאַנג דאָ נישט דערגאַנגען. דאָס האָט איהם נאָך שטאַרקער וועה געטאָן, ווי אַלע זיינע איבער-לעבענישען, ווי אַלע טראַגישע פּאַסירונגען ביז איצט.

די נאַכט איז שוין צוגעפאַלען ווען פראַנקענשטיין איז נאָך אַלץ געשטאַנען אונבעוועגליך ביי דעם קבר און גערעדט צו זיך אַליין. ערשט ווען ס׳האָט שוין אָנגעהויבען פינסטער צו ווערען, האָט פראַנקענשטיין זיך געכאַפּט, אַז ער דאַרף שוין פון דאַנען אַוועקגעהען ער האָט אָנגעהויבען לאַנגזאַם אַוועקצוגעהען, וואַנדערענדיג אויף די היינטער גאַסען נעבען בית-עולם, ערשט שפּעט אין אָוונד איז אַריין אין מיטען שטאָט, אויף די גאַסען וואָס זענען געווען פול מיט שפּאַצירענדע. פראַנקענשטיין האָט אבסערווירט די מענשען ,וועלכע זענען פאַר איהם פערבייגעגאַנגען.

— יעדער האָט זיין היים, זיין הויז, האָט ער זיך געטראַכט, יעדער האָט מיט וועמען א וואָרט אַרויסצורעדען, יעדער קען זיך פריי בעוועגען וואו ער וויל, בלויז איך נישט, נאָר איך דאַרף זיך בעהאַלטען פאַר יעדען איינציגען, הגם איך האָב קיינעם קיין שום שלעכטס נישט געטון, הגם איך בין קיין שום פערברעכען נישט בעגאַנגען.

— פאַרוואָס בין איך אַזוי זינדיג מיט וואָס האָב איך זיך אַזוי פערשולדיגט

— פּלוצלונג האָבען אויף פראַנקענשטיינען א בליק געגעבן צוויי שאַרפע אויגן. אין דער וועל-

שטער מ׳גוט האָט זיך פראַנקענשטיין נישט געכאַפּט ווער דאָס איז אָבער באַלד איז איהם דאָס גאַנצע בלוט געקומען אין פּנים אַריין, ער האָט זיך אָנגעהויבען צו וואַקלען אויף די פיס און געזוכט אין וואָס זיך אָנצוכאַפּען, איהם איז אַקעגענגעקומען בערגער, אין ערשטען מאָמענט האָט בערגער אפילו נישט געקוקט אויף דער זייט פון פראַנקענשטיינען, ער האָט איהם בשום אופן נישט געקענט דערקענען, אָבער ווען ער האָט זיך דער-נעהנטערט, האָט פראַנקענשטיין בעמערקט, ווי בערגער קוקט אויף איהם אַזוי מאָדנע, ווי קיינער האָט נאָך אויף איהם נישט געקוקט זייט ער איז אַרויס פון טורמע.

בערגער איז ווירקליך געגאַנגען, אַזוי ווי ער איז דאָס געווען געוואוינט, אין דער זייט פון פראַנקענשטיינען. בערגער האָט מיט זיינע בליקען פּשוט אַדורכגעשפּיזט פראַנקענשטיינען, ער האָט אַזוי געקוקט, ווי ער וואָלט געוואָלט אַריינדרינגען אין זיין נשמה אַריין און זעהען וואָס דאָרט טוט זיך, פראַנקענשטיין האָט בעמערקט, אַז בערגער איז נישט דעצידירט, אַז ער וואַקלט זיך עפּיס.

פראַנקענשטיין האָט איהם געוואָלט אויס-מיידען, כדי ער זאָל וואָס שנעלער אויפהערען אַריינצוקוקען איהם אין די אויגען, דאָס האָט זיך איהם אָבער נישט איינגעגעבען, ווייל בערגער האָט איהם פערשטעלט דעם וועג און נאָך טיפער אַריינגעקוקט אין די אויגען אַריין.

פראַנקענשטיין איז בלאַס געוואָרען, אָבער גע-מאַכט דעם אָנשטעל, ווי ער פערשטעהט גאָר נישט.

בערגער איז נישט געווען דעצידירט, ער האָט נישט געוואוסט, וואָס ער האָט אָנצוהויבען צו טון. עפּיס איז איהם דער בעוואַקסענער גרויער

מענש געווען אַזוי שטאַרק בעקאַנט, נישט ער אַליין, ווי דעם דאָזיגען מענשענס אויגען, זיינע געזיכטס-שטריכען, זיין געהען, זיין בליק, זיין גאַנץ אויסזעהען.

— ווער איז דאָס? האָט בערגער זיך גע-טראַכט מיט דעם היגטישען חוש האָט ער דער-פיהלט עפּיס אַזעלכעס וואָס שמעקט מיט אַוואַנטורע, ווער איז דאָס עפּיס דוכט זיך מיר, אַז איך האָב דעם דאָזיגען מענשען אַזוי נאָהענט געקענט. ניין דאָס איז דאָך נישט מעגליך, איך בין שוין משוגע דער דאָזיגער מענש איז טאַקע זעהר ענליך צו דוד פראַנקענשטיין, אָבער איך האָב נאָך קיינמאָל מיט איהם נישט גערעדט. טאַקע א מאָדנע ענליכקייט, איך בין זיכער, אז אויב דער מענש זאָל זיך אַראָפּנעהמען די האָהר, וועט ער זיין ווי צוויי טראָפּענס ענליך צו דוד פראַנקענשטיין, בערגער האָט שוין געוואָלט ווייטער געהען, אָפּטרייסלענדיג זיך פון דער ערשטער איבעראַשונג, אָבער ס׳האָט איהם נישט געלאָזען אַוועקגעהען פון דעם אָרט.

— דאָך, די זעלבע אויגען, דערזעלבער בליק און בעוועגונגען, וואָס זאָל דאָס בעדייטען? און עפּיס אַזאַ איבערגעשראָקענער בליק, ווי ער וואָלט מורא געהאַט פאַר יעדענס שאָטען. ניין מיין געפיהל זאָגט מיר, אַז דאָ איז נישט עפּיס אַלץ גלאַטיג, אין דעם מאָמענט איז איהם איינגעפאַלען דער ווידזיט פון מאַנקען ביי איהם, דאָס געהיימניס, מיט וועלכען זי האָט אַרומגעהילט דעם בעזוך, און בערגער׳ן איז אַזש קאַלט געוואָרען.

(פאָרטזעצונג קומט).

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאצ-פערקעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קא-פערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), סאקאלעוויטש און שאט (פשעיאזד 19), מ. ליפיעץ (פעטריקאווער 193), ריכטער און לאבאדא (11 ליסטאפאד 86).

פיער זגערזשער פאבריקען האבען זיך אפגעשטעלט

(2) אין די לעצטע 2 טעג זענען אויסגע-בראכען שארפע סכסוכים אין 4 זגערזשער פאברי-קען:

אין דער שפינערייי „זגיערזשאנקא”, (אלעיע 1 מאי 2); אין דער שפינערייי און ווייסטערייי פון ג. בערנעקער (קילינסקיעגא 11—12), אין דער פירמע „לאנא” (בערעק-יאסעלעוויטש-גאס 12) און אין ליבראכס שפינערייי.

אין דער פירמע „לאנא” האט זיך ערשט פאריגע וואך פערענדיגט א שטרייק.

די סיבה פון דעם איצטיגען סכסוך איז די, וואס די פירמעס ווילען היי-יאהר בטל מאכען די אורלויבען און רעדוצירען ווייטער די לוינען אויף 10 פראצענט.

אלע ארבייטער פון די פיער פאבריקען האבען פערשטרייקט און זיך געווענדעט וועגען אנ׳אונטערווענץ אין די לאדזער קלאסען-פעראיינען.

א גרויסע שרפה אויף א דארף

(2) אין דארף טשעניין קאשטשעלני, קאניגער קרייז איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער ווירט-שאפט פון סטעפאן סלעביאדא.

עס איז פערברענט געווארען א שפייכלער, 2 שטאלען, 68 פוהרען מיט קארן און שטרוי, 20 וואגענס גערשטען א. א. וו.

דער היזק בעטרעפט 14,250 זלאטעס.

מ׳איז חושד, אז דא איז א פאל פון אונ-טערצינדונג.

שטורמישער ערפאלג פון „פרנסה”

ביי די ווילנער

די פריילוכע מוזיקאלישע קאמעדיע „פרנסה” געהט ביי די „ווילנער” מיט א שטורמישען ער-פאלג. די פארשטעלונג איז שוין בעזוכט געווארען פון טויזענטער מענשען. אלע געהען אוועק פון דער פארשטעלונג בעגייסטערט פון אויסגעצייכענטן שפילען פון גאנצען אנסאמבל. די פריילוכע רעווי אין דריטען אקט ווערט דורכ׳ן פובליקום הייס אפלאדירט און די טענץ און פרעכטיגע לידער מו-זען ביסירט ווערען.

היינט מיטוואך, ווידער „פרנסה” צו פאפו-לערע פרייזען.

מרים קאראלאווא אין פילהארמאניע

היינט ווערט געגעבען צום לעצטען מאל אין פילהארמאניע די דאפעלטע פארשטעלונג מיט מרים קארשלאווא „אהן א מאמע” אין 3 אקטען און א גרויסער קאנצערט מיטן אנטייל פון די בעליבטע מרים קארשלאווא, קאמבאראוו א. טעפנער און דער גאנצער אנסאמבל.

פרייטאג ווערט געגעבען די גרויסע פרע-מיערע פון דער נייעסטער סענסאציאנעלער אפע-רעטע „די אונגארישע קרעטשמע” מיט מרים קארשלאווא אין דער הויפטראלע.

אקציע פון דער לאדזער האנדווער-קער-קאמער אויף דער פראווינץ

לויט דער איניציאטיוו פון דער לאדזער האנדלס-קאמער איז אין לענטשיץ פארגעקומען א קאנפערענץ פון די קריסטליכע און יודישע האנד-ווערקער. מצד דער לאדזער האנדווערקער-קאמער איז אויף דער קאנפערענץ אנוועזענד געווען דער פרעזידענט זאזשיצקי און דיר. גאשען, וועלכע האבען אנגעוויזען אויף דער פילזייטיגער טעטיג-קייט פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער.

די אנוועזענדע האנדווערקער-פארשטעהער האבען אנגעוויזען אויף פערשידענע אקטועלע פראגען, בעזונדערס איז בעריהרט געווארען די פראגע וועגען דעם, וואס האנדווערקער, וועלכע פערקויפען זייערע אויסארבייטונגען אויף די מערק מוזען אויסקויפען צוויי פאטענטען. די האנדווער-קער-קאמער איז אויפגעפאדערט געווארען אנצו-הויבען אנ׳אקציע צו בעפרייען די דאזיגע בעל-מלאכות פון צוויי פאטענטען און דאפעלטען אומ-זאץ-שטייער. ס׳איז אויך ארומגערעדט געווארען די פראגע פון ליסטראציעס.

ס׳זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס: בעמיהען זיך, אז די האנדווערקער זאלען אויך בעקומען רעגירונגס-בעשטעלונגען, האנדווערקער זאלען בעקומען קרעדיטען און ענדערען דאס געזעץ וועגען סאציאלע פערזיכערונגען.

אז ס׳איז גוט אויפן הארצען

צושפאלט מען א מענשען דעם קאפ

(2) נעכטען זענען פארן קרייז-געריכט גע-שטאנען די „ארבעה בנים”: אלפאנס שולץ (זובארדו) הוגאן פישער (קלאנאווא 12), עדמונד הענקעל (קשיענדזא בזשעסקי 20) און אטאן טרעגער (לימא-נאווסקיעגא 22).

זיי אלע זענען געמשפט געווארען דערפאר, וואס בעת א פייערלעשער-פערוויילונג אין קאכא-נובקע האבען זיי זיך אנגעשיכורט, און ביינענדיג צוריק אהיים האבען זיי אויפן וועג, געשפאלטען דעם קאפ דעם פויער פון קאלי, סטאניסלאוו דזשיעדזשיטשאק.

די ערשטע דריי האבען בעקומען א שטראף: צו אנדערטהאלבען יאהר טורמע, און דער לעצטער, אטאן טרעגער, איז פרייגעשפראכען געווארען.

צופאהר-טראמוואי צושמעטערט

א וואגען מיט קוילען, און פערוואונדעט געפעהרליך דעם פוהרמאן

(2) אויפן פאביאניצער שאסע, לעם נומער 47 איז א צופאהר-טראמוואי מיט׳ן גאנצען אימפעט ארויפגעפאהרען אויף א פוהר אנגעלאדענט מיט קוילען. וואס האט געהערט צו דער פירמע „וו. שווארץ” (הענריקא 10, כאיני).

די פוהר איז צושמעטערט געווארען אויף שפענדלעך, און דער פוהרמאן וואיטשעך שטיל (פון קרוטשא 24) איז געפעהרליך צוקאליעטשעט געווארען.

מ׳האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאיניקאווא.

מחמת דער קאטאסטראפע איז די טראמוואי בעוועגונג געווארען אויף א קורצער צייט אפ-געשטעלט.

קאמוניסטישע אגיטאציע אויף די דערפער

ארעסטירט א פערזאמלונג אין בעלכאטאוו

(2) די פאליטישע פאליציי אין לאדז האט בעקומען ידיעות, אז אין די דערפער ארום בעל-כאטאוו ווערט געפיהרט א לעבהאפטע קאמוניסטי-שע אגיטאציע. א׳ויסגעשיקטע אגענטען פון דער פאליטישער פאליציי אין לאדז האבען אויפ׳ן ארט פעסטגעשטעלט, אז די אגיטאציע ווערט געפיהרט דורך די אויפקויפערס פון מילכווארג ביי די פויערים, הויזירערס מיט ביכער און גאלאנטעריע-סחורות. די ווייטערדיגע אבסערוואציע האט דער-פיהרט דערצו, אז די דאזיגע אקציע ווערט גע-פיהרט ארגאניזירטערהייט און די צענטראלע גע-פינט זיך אין בעלכאטאוו.

צוליב דעם איז ארומגערינגעלט געווארן א הויז אין בעלכאטאוו און ס׳זענען ארעסטירט גע-ווארען בעת א פערזאמלונג 14 פערזאן, 5 פרויען און 9 מענער, צווישען זיי 4 לאדזער.

צוליב דער ווייטערדיגער אויספארשונג ווע-רען די נעמען פון די ארעסטירטע געהאלטען בסוד.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

צוריקגעקעהרט.

נעממט אן פון 8—2 און פון 5-9 אוועגד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

„קייטען”

האט א טאג ווערט אלץ גרעסער די פער-אינטערעסירונג פון עולם מיט דער קינסטל. אויפ-פירונג אין „סקאלא”-טעאטער.

„קייטען” פון ה. לייוויק האט דעם גרעסטען ערפאלג און אלע טאג איז דאס טעאטער איבער-פולט.

היינט, צום 8-טען מאל „קייטען”. הנחות פאר ארגאניזאציעס און פעראיינען זענען גילטיג.

ראדיא-כראניק

זובלאקאטאר דארף בעזונדער אריינ-טראגען דעם ראדיא-אבצאהל

די קאנטראלערען פון ראדיא האבען לעצ-טענס געמאכט פיל פראטאקאלען אין וואוינונגען, וואו עס האט זיך געפינען א ראדיא-צוגאב-פונקט ד. ה., אז פון דער וואוינונג, וואו עס געפינט זיך א לעגאליזירטער ראדיא-אפאראט ווערט געצויגען אין אנ׳אנדער זעלבסטשטענדיגער וואוינונג א צוגאב-הילכער אדער הער-טרייבעל, פאר וועלכען מען האט נישט אריינגעטראגען קיין בעזונדערען ראדיא-אפצאהל. אלס א בעזונדער לאקאל, ווער, למשל, בעצייכענט דאס צימער פון א סובלאקאטאר. פון דעם איז געדרונגען, אז די וואוינונג פון א סובלאקאטאר, אויב ער הערט ראדיא, מוז אויך רעגיסטרירט ווערען אין פאסט-אמט און דער סוב-לאקאטאר דארף אריינטראגען דעם נארמאלען חודש-אפצאהל. עס ווערט דעריבער געראטען, אז די אלע, וועלכע האבען ביי זיך ראדיא-צוגאב-פונקטען און האבען זיך נאך נישט רעגיסטרירט, זאלען עס טון ווי אמשנעלסטען, כדי צו פערמיי-דען אומאנגענעהמליכקייטען.

קלאנג... „קאנסערווען” פאר׳ן ראדיא-פראגראם

עס איז כמעט אוממעגליך צו מאכען א טראנסמיסיע פון אנ׳אמעריקאנער ראדיא-פראגראם אויף די אייראפעאישע ראדיא-סטאציעס. די סיבה דערפון איז דער גרויסער אונטערשיד אין דער צייט (6 שעה). בעת עס קומען פאר די אינטערע-סאנטסטע אוידיציעס אין אמעריקא שלאפען שוין דעמאלט די ראדיא-הערערס אין אייראפא און פער-קעהרט. עס איז אבער אויך צו דער צרה געפונען געווארען אנ׳עצה. די וויענער ראדיא-סטאציע האט געהאט א גליקליכען איינפאל, וואס איז בעשטאנען אין דעם, וואס זי האט איהר גאנצען ראדיא-פראג-ראם „קאנסערווירט” און אוועקגעלעגט אין שפייב-לער אויף 15 שעה. טעכניש איז דאס דורכגע-פיהרט געווארען גאנץ איינפאך. בעת אין סטודיא איז פארגעקומען דער געוועהנליכער ראדיא-קאנ-צערט איז ער גלייכצייטיג אויפגענומען געווארען דורכן קלאנג-פילם-אפאראט. די קלאנגען און ווער-טען זענען אזוי ארום פאטאגראפירט געווארען אויף דער פילם-לענטע. 15 שעה שפעטער איז די פילם-לענטע ווי אין יעדען קינא געלאזען געווארען אין גאנג און דער הילכער האט איבערגע׳חזר׳ט דעם גאנצען ראדיא-פראגראם. אט דער דאזיגער „קאנ-סערווירטער” ראדיא-פראגראם איז טראנסמיטירט געווארען קיין אמעריקא און די אמעריקאנער הא-בען אזוי ארום אויסגעהערט דעם פולען ראדיא-פראגראם פון דער וויענער ראדיא סטאציע אין די פאר זיי צוגעפאסטע שעה׳ן.

עטליכע דייטשע ראדיא-סטאציעס מאכען פשוט פון זייערע פראגראמען גראמאפאן-פלאטען, פון וועלכע מען מאכט שפעטער א טראנסמיסיע קיין אמעריקא.

קויפט ביי אונזערע אנאנסען-געבער

ראדיא-פראגראם

מיטוואך דעם 10 אויגוסט

11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 טעגליכע פרע-סע-איבערזיכט. 12,40 מעטעאראלאגישער קאמוני-קאט. 12,45 גראמאפאן פליטען. 3 40 פראגראם פאר קינדער. 3,53 קינדער-פאסט. 4,05 גראמאפאן פליטען. 4,35 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 4,40 פאסט-קעסטעל 5,00 נאכמיטאג. קאנצערט. 6,00 רעפעראט. 6,20 לייכטע מוזיק. 7,00 פעליע-טאן 7,15 פערשידענעס, פרעסע-איבערזיכט. 7.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. רעפערטואר פון די טעאטערן. 8.00 פוילישע פאלקס-לידער 8,35 ליטעראַרישע פערטעל שעה 8.50 סאליסטען-קאנצערט 9,50 פרעסע-בעריכט, 9,55 קאמוניקאט פאר לופטפליה - קאמוניקאציע. 10,00 טאנץ-מוזיק. 10,25 גראמאפאן - פליטען 10,40 ספארט ידיעות. 10,50 טאנץ-מוזיק.

אויסלאנד

3,30 — דאווענטרי, סימפאנישער קאנצערט 8קאפענהאגען — וואגנער-קאנצערט. 8 — לאנדאן-באך-אווענד, 8,20 — מינכען, „מאריא שטוארט”, טראגעדיע פון שילער 8,50 לאנגענבערג „די יונג-פרוי פון ארלעאנס”.

יודישע „פרנסות”

(געזעהען אויף די לאדזער גאסען)

דער קריזיס וואקסט אויס יעדען טאג הונ-דערטער יודישע סוחרים מיט יעדען טאג וואקסט די צאהל ארבייטסלאזע און פרנסה׳לאזע יודען. זוכט מען, דרעהט מען זיך, מ׳יאגט זיך נאך א קראשען פרנסה.

האבען יודען איצט אויסגעזוכט נייע פרנסות:

שאקאלאדע-לאטעריע

אויף א רוג-גאס שטעהט א בחור אויף א בענקעל, און ארום איהם איז פערזאמעלט א גרויסער עולם. דער בחור איז א ריין אויבערהעמד, מיט א קלאהרען ווייסען קראגען, מיט א שווארצע טשופ-רינע, שטעהט אויף א בענקעל און האלט א פייער-דיגע דרשה. מאכט מיט די הענד, דרעהט מיט די אויגען, און דער עולם הערט זיך איין מיט קאפ.

אין פלוג דאכט זיך, אז דער בחור האלט א וואהל-רעדע, אדער גאר א רעפעראט, קומט איהר אבער צו נעהנטער, אז דאס איז גאר א ביזנעס-מאן — א לאטעריע — א שאקאלאדע-לאטעריע! אין יעדען טעוועלע שאקאלאד געפינט זיך א נומער. צוערשט פערקויפט ער טעוועלעך שאקאלאד. יעדער געפינט א נומער. נאך יע-דער „רונדע” „לאסעוועט” ער אויס א נומער, און דער זוכה בגורל בעקומט א טעוועלע שאקאלאד.

ב ייעדען מאל איבערגעבען דאס געווינענע טעוועלע שאקאלאד, מאכט ער אוועלכע יעלות: „פר זשען פאנסטווא, פראשען שען פשעקאנאטש”, ארבייט מיט די הענד, דרעהט מיט די אויגען. דער עולם פרובט „שטשענשטשע”, און דער בחור מאכט א לעבען!..

יודען מיט „מציאות”

די יודען מיט די „מציאות” — וואו זעהט מען זיי נישט?

יעדען טאג שטעהען זיי אמאל אויף פיעטרקאווער. אמאל אויף וווסכאדניא, אמאל אויף דע׳ דזשעלנע. יעדען טאג האט ער אנדערע „מציאות”. קראוואטען צו 60 גראשען שטיק. בערשטען פון „רייבער” חזיר-האהר — צו 50 גר. שטיק, זייד-ענע סוועטערס — צו 1 זל. שטיק. זיידענע רע פארמעס — 3 פאר 2,50 זל. „זאגראניטשנע” דא-מען-זאקען — צו 75 גר. א פאר. קאלירטע פליא-זשע-היטעלעך, זין-ברילען. אויטאמאטישע מא-סען. חסידישע כמעט-קאפעלעך, און אנדערע „מציאות”.

און היות, ווי יעדען טאג ווערט אלץ די ארימע ארבייטסלאזע און פרנסה׳לאזע אלץ גרעסער, וואקסט טאקע יעדען טאג די צאהל גאסען-סוחרים, יעדער זוכט אויס א נייע „מציאה”.

געהט עס א קאנקורענץ אויף מציאות. איי-נער שטייגט איבער דעם אנדערען מיט די „מצי-אות” און אפטמאל ענדיגט זיך די קאנקורענץ... מיט בלוט, אונטערגעהאקטע אויגען — אין בעס-טען פאל... מיט א פראטאקאל.

דער סוחר מיט „ספעציאליטעטן”

דער יודעל מיט׳ן קמץ-בערדעלע, איז שוין גאר אנ׳אנדערער. ער לויפט נישט איבער פון איין ארט אויפ׳ן צווייטען, ער האט נישט קיין „ווי-בור” פון סחורות — ער שטעהט אויף איין ארט — פאר א טויער, אויף פיעטרקאווער גאס, און האנדעלט אייביג מיט איין זאך: אמאל, שטעהט ער מיט א גרויסע שניידערישע שעהר, אמאל האט ער א געניצטע פול-פעהער; אמאל האט ער אנ׳אפגעטראגענעם „עדישטקלאסיגען” אנקער - זייגער פאר א 5-ערל; אמאל האט ער גאר אפאר „עלעגאנטע” שטרייך-הויזען בחצי-חנם. אפאר פאר-צעטישע ברוינע שיך, אדער גאר אפאר הויכע פוי-ערישע שטיוועל — יעדעס מאל האט ער איין זאך — א זעלטענע „אקאזיע” פון א „באנקראט”.

וואו איהר געהט, און וואו איהר שטעהט, שטעהען יודען מיט „מציאות”, זיי האבען וואס אייער הארץ גלוסט, און אלץ בחצי חנם. שטייען און מאכען געוואלטען, און טאמער זעהען זיי פון ווייטען א „מליץ”, גיט איינער א סיגנאל — „זעקס” מ׳פערפאקט די קרעמלעך און מ׳אנטלויפט.

יודישע פרנסות!..

— זשאן —

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואהל
שפאצירוואגענס
אייזען - ניסעל-
בעטען
מאטראצען
ספרענזינאווע „Patent“.
ווילזשימאטשקעס אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL“, Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

AMBULATORJUM WENEROLOGICZNE
przy lecznicy ZGIERSKIEJ 17
נעהמט אן טעגליך ספעצ. ארצט
Dr. H. ROZANER
פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען,
מענער-שוועכע פון 1–2 ביי טאג.

דר. מעד. בערמאן
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה.
מענער-שוועכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונגען
נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד.
זונטאג פון 9–1 ביי טאג.
פאר אונבעמיטעלטע–לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-
קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

DR. MED. J. LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע
אפאראטען ווי: קלאמערס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע
הענד און פיס, גארטעלן א. אז. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג,

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען
צו פערדינגען א גרויסע שאפע פאר א
ווערקשטעל אדער אויף מעבעל. גלובנא 67 אין
הויף צו ערפאהרען ביים וועכטער. 4746

א געשעפטס-צימער צו פערמיטען געגען מא-
נאטליכע צאהלונג. נאוואמיעסקא 26 ביי ליפשיק.

צו פערדינגען א קעלער מיט א קאנצעסיע,
ווי אויך צו פערקויפען א שפול-מאשין, 10 ווינדעס
מיט פערפין-אפאראטען און א מאטאר 1¼ פערד-
קראפט. צו ערפאהרען אין אדמ. 4750

ס'ווערט געזוכט פון זאפארט א קוואליפי-
צירטער צושניידער צו טריקא-וועש. צו ערפאהרען
ביי פייערשטיין, נאוואמיעסקא 28. 4752

קויף און פערקויף
7 שטיק בוימ-אלענע פאפעלין גרין און
ברוין געלעגנהייטליך צו פערקויפען. ערפאהרען
ביי אינזש. גראסבערג, קילינסקיעגא 89. 4747

די ערשטע יודישע
ראהמען-פאבריק
פון י. צווילינג, לאדז,
בארוטאוויטשא 11, (אין הויף)
עמפפעהלט צו פאבריקס-פרייזען
זעמטליכע איינראהמונגען אין
לייסטען סטיל אוואהל ראהמען
ווי אויך לייסטען צו טאפעטען און גארדין-קאסטען אין א גרויסען אויסוואהל.

ווערקשטעל
פון
שירמס
און שפאציר-
שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, בארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע
דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס
צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

צייטשעס פאר
גראפישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פערלאגען
עמפפעהלט
די איינציגע אידישע ציוקאגראפיע
אין לאדז
„געלוקס“
צעגעלניאנא
104
טעל.: 241-24

כעמיש-באקטעריאלאגישער
לאבאראטאריום
Inż. Chem. F. SZAC
פיעטריקאווער 37, טעל. 230-85
אלע ארט מעדיצינישע אנאליזען
פון אורין, צואה, פלעגמע, בלוט, מכות און שליימען.

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואלינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי“) טעל. 134-72
נעהמט אן פון 2½ – 4 און פון 7 – 8 אווענד

Dr. med. **Haltrecht**
ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 12.30 ביז 1.30 און פון 5–9 אוו.
זונטאג פון 10–1 ביי טאג.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4–8 אווענד, פאר פרויען
פון 4–5 נאכם. אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.
זונטאג און חגאות פון 11–2.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און
פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–1 מיטאג. 4694

Samochody
i motocykle używane.
Kupno, sprzedaż, komis
zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel. 189-28

ENGLISH
פאראנגעגנער און פארמ-
געשריטענע. קאנווערסא-
ציע, ליטעראטור
ערטיילט א פעהיגער פע-
דאגאג. – אפערטען אין
אדמיניסטר. פאר "Mir"

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
און פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און
רעיעל אויסגעפיהרט
אויך אנדולאציע
ביי הערש,
סקווערא 15.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און
אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס
פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע
קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל
דער ווינקעל-בראך ווערט גרוים
אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי
ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין
אין דעם פיס און דער קראנקער איז
אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען
די קישקעס ווערט ער בראנדיג און
שטארבליך. ספעציעל געטענע הייל-
באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך
גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-
האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר
דאקטאר בראכירעווינד בעזייטיגען זיכער דאס שווערסטע און געפעהר-
ליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גארטעלן און אפא-
ראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטפוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך
קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע
ארען. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע-
דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-
פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש-
לער, פראפ. ד"ר בר. קיפראנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט
ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10
פאר זיין גענצליך אויסקורירען מיך פון א שווערער בראך-קראנקהייט.
היינט פיהל איך מיך גענצליך געזונד.
א קראהן, רב.

— — די — —
בעוואוסטע פעלד-בעטן
„Palma-Patent“

Palma-Patent
וואס זיינען אלעמען בעקאנט מיט זייער פראקטישקייט און דויערהאפטיגקייט
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר
ווי אויך לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך
מאטראצען געבעטע שאטקאווע, קאנאדיסקע
קאזעטקעס, טאפטשאנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאנטער פאבריק
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 113-85.
הורט דעטייל

רעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 116-33
ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן.
ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציגע, ד"ר ראַ-
קאווסקי. ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשא-
נער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל.
צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קראשיאווא
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע,
עלעקטריזאציע או ערצטליכע אנאליזען.

Dr. Robinzon
ארדינירט אין **פאדעמביע**
ווילא וויעטשארקאווסקי.

Dr. med. **REICHER**
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 ביי טאג.

מיליטער-פליכטיגע
אקאדעמיקער (סטודענטען),
וועלכע נויטיגען זיך אין עצות אין אלע מיליטער-
אנגעלעגענהייטען, דארפען זיך ווענדען צום לאנג-
יעהריגען מיליטער-בעאמטען
ב. מאז.
פעטריקאווער 10

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט לאסמעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נאר קינדער און פרויען.
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש ... א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.
פרייז פון ... צום בלאט: ... 18 גר. ... 24 גר. ... 40 ... 60– ... 12 ... 16– ... 100 ...

Wydawnictwo „Najer Folksblat”, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. ...